

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A piramis csucsa.

Budapest, február 12.

(K.) A társadalmat, amelyik nincsen, sokan keressük mostanában. Ugy látszik, inkább volna rá szükség, mint idáig volt. De nincs. Hogy tehát valamiképpen megszülessék, halljuk a sok tanácsot. Az országos kaszinóban Wekerle Sándor az egyesületekre appellált, amelyek tehetnének valamit. A sajtóban mi biztattuk a gentryt, hogy amit az alkotmányos élet hajnalán elmulasztott, próbáljon most az intelligencia élére állani és összekapcsolván a nemzetet az arisztokráciával, adja meg a módot a társadalom megteremtésére. Ma pedig a parlamentben Ugron Gábor még tovább ment s azt az óhaját fejezte ki, hogy a főhercegek s egyáltalán az udvarhoz tartozók álljanak be a nagy nemzeti műhelybe s a bennük rejlő vonzó erővel sorakoztassák az arisztokráciát, amely viszont a gazdagabb birtokosságot tudná glédába állítani és így tovább, le a nemzet legutolsó rétegéig. Mert akkor megszülethetnek az egységes magyar társadalom.

Hát akik ezt a társadalmat magunk is kívánjuk, a jó tanácsban szívesen hagyjuk magunkat tullicitálni. Bár volna reá mód, hogy csak egy rendelkezessünk minden faktoral, amelyik tehet valamit a társadalom megteremtéséért. Bár üzenhetnénk királyoknak és császároknak, hogy látogassanak el olykor hozzánk, mert az fölöttébb használ a mi nemzeti munkánk előbbre jutásának. Hiszen csak a német császár látogatása is mennyire felszította nálunk az alvó tüzeket. És bár csak megmondhatnók a magyarok istenének, hogy legyen egy kicsinyég kizárólag a miénk, mert akkor igazán megvolna az a bizonyos csucs, amelyikről Ugron Gábor azt mondta,

hogy egyedül képes a társadalmi piramis eleven köveit összetartani. De hát nem igen tudunk az óhajásaink szerint rendelkezni. És hogy is tudnánk? Mit használ ott az óhajás, amelyik csak sóvárogni tud, ahol a legnagyobb ur: a szükség is hiába beszél? Mindenütt érzik a szükségét, hogy a társadalom valahára rekrutálódjék s ez az általános szükségérzet még a gentrynél sem talál engedelmességre. De nem, még lejjebb sem. Egyáltalán senki sem hallgat a szükség szavára. S akkor Ugron Gábor azt hiszi, hogy az óhajás hatni fog a felsőbb körökre.

Aki azt hiszi, hogy itt csak a felsőbb körökben van a hiba, téved. Igaz, hogy a jogokkal kötelelességeket is vállaltak azok a körök s az is igaz, hogy ezekre a kötelelességekre, ha talán megfelelkezének róluk, figyelmeztetni kell őket. De hogyan? A figyelmeztetésnek csak egyetlen módja van: — ha mindenki teljesíti a kötelelességét. Ez olyan világos beszéd, amelyet meg nem hallani és meg nem érteni lehetetlenség. Már most az a kérdés: minden faktor teljesíti ebben az országban a kötelelességét? Mindenki ott van a helyén, amelyen reá határozott munka vár? Dehogyan. Mindenki a más helyén van, vagy legalább a más helyére néz olyan erős vágyakozással, mely nem engedi dolgozni és kötelelességét teljesíteni. A paraszt a kaputos emberre néz, a kaputos ember az intelligenciára, az intelligencia a gentryre, a gentry az arisztokráciára s az arisztokrácia — az sehová sem néz, hanem fáj neki, hogy az udvar nem nézi őt, ennél fogva vagy elbukik falura, vagy ami még rosszabb, kibukik az országból és külföldön él. Csak azt nem teszi senki, hogy a kötelelességét teljesítse. S ebből a látványosságból érezzék ki a főhercegek, hogy ők bizonyos kötelelessége-

ről talán megfelelkeznek? Vegyük a helyzetet úgy, ahogy van. A rétegek érintkezésében nincsen ugrás és mindenik csak azt figyeli meg, amelyik közvetlenül alatta vagy még inkább, amelyik közvetlenül fölötte van. Ha már most a főhercegek a magyar arisztokráciára néznek, azt látják, hogy ez vagy falura megy vadászni, vagy külföldre megy élni. No, ha ebben valami figyelmeztetés van, azt ugyan régen megértették a főhercegek. Vadászni ők is elmennek falura s ha élni nem mennek a külföldre, akkor ennyivel csak jobban ragaszkodnak hazájukhoz, mint az arisztokrácia. Bizony nem egészen ők a hibásak, ha jobb figyelmeztetést nem kapnak.

Hiszen igaz, mentül magasabbról jön a jó példa, annál hatásosabb. De a magasság is relatív valami. S ha egy piramis nem nyúl az égig, azért még mindig nagyon tisztességes piramis lehet. Lám, mi abban a hitben ringatjuk magunkat, hogy a magyar társadalom piramisa már akkor is elég csinos volna, ha a gentry vállalkoznék a vonzó csucs szerepére. Ugron Gábor többet akar: legyen. Ostromolja az arisztokráciát. Az már csak elég magas, hogy csucs lehessen? A mi főhercegeinknek két hazájuk van és Ugronnak fáj, hogy többet élnek a másikban, mint az egyikben. Nem mondjuk, hogy nincs igaz. De mennyivel igazabb volna fájdalma, ha arra az arisztokráciára öntené panaszát, amelynek csak egy házája van s azt is elkerüli! Mennyivel természetesebb volna ez a panasz és mennyivel könnyebben volna a címzettnek kézbesíthető! Mert hiszen a magyar arisztokráciához, amelyiknek a jogok mellett szintén vannak kötelezettségei, szabad másként is beszélni, mint példálózva. Azt a mulasztásaira másként is lehet figyelmeztetni,

TÁRCA.

Piros pontok az éjszakában.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Martos Ferenc.

Holdvilágtalan, mámorosan puha éjszaka volt, szerelemre csábító, édes lankadságot lehellő. Virágok, lombzat, gyepágy hőséget sugároztak még, hervadtan az izzó nyári délután emlékeitől. A piros és fehér rózsák, gardéniák, tulipánok ezerszínű hadserege most mély álomban, szinte haldokolva, fullasztó illatozással olvadt bele az éj kékes-fekete árnyába; utat, padot lombtól, fatörzstől megkülönböztetni nem lehetett, magát a nyári lakot is csak a széles terraszon fel-fellobogó gyertyafény tette láthatóvá.

A terrasz terített asztalán hirtelenül, étvágytalanul elköltött estebéd maradványai heverték: alig megérintett sülték, csemegék, csaknem telt poharak. A tikkasztó éj szótalanán, kedvetlenül tette a máskor vidáman csevegő négyes társaságot. Hamar rebbentek szét, izgatottan, komoran, mint megriasztott erdei madarak. Ordódy Kálmán, az elmés, daliás háziur fejfájást emlegetett; Sasa asszony olyan időse volt, hogy a cigarettá sem izlett neki, félig hunyt szempillái alól csak egyetlen egyszer villant át tekintete Orley szemébe; Orley fanyar volt és szótalan, csaknem unalmas. Flórának ugy rémlett, hogy a vaesora esőndje hasonlatos ama rémséges, kiholt pillanatokhoz, melyek a nagy nyári viharokat előzik meg! Oh, ha ily közel volna már a vihar... Isten őrizzen tőle!

Ködszürke, bolygó párázat suhant tévován a bokrok közt. Csak egészen közelről lehetett sejtetni, hogy fehérruhás lányalak lépked ott; körvonalai oly bizonytalanul olvadtak szét, mintha

nem is testet, hanem egy töprengő lélek képét rajzolták volna. Könnyű csipkemandíjt keblén összefogva, lassu, gondolkó léptekkel haladt előre a lány. Ilyenkor, holdvilágtalan éjjel, midőn az élő tárgyak kemény, szögletes vonalai, bántó színei valami csodálatos, földöntúli harmóniába olvadnak, mintha érzelmek és gondolatok alakját öltenék fel, maguk az érzelmek s gondolatok elősuhannak buvóhelyeikről, életet élnek s élő alakot öltenek. Kezdetben azt hitte Flóra, hogy a hőség csalta ki a kertbe, szabad ég alá, de csakhamar rájött, hogy halálos ellenségei csalogtják s kísérik elteit: vigyorgó, ördögi gondolatok, rémséges elhatározások, szilaj kétségbeesésű tervek...

Most már, úgy érzé, teljesen tisztán lát mindent, szellemivé finomult szemmel. Ismeri Sasát, rossz testvérek voltak mindig. Az, hogy asszonyává lett, nem változtatta meg természetét, alattomos lelkét, melynek fő tulajdonsága határtalan irigység s hódításvágy volt. Gyermekkorukban játékszerreit csalta el tőle Sasa; ugy hizelkedett, dorombolt szüleiknek, hogy a szobrot s jobbat mindig ő kapta. Későbbben szebb ruhákat kapott, mint ő. A mikor Ordódy házukhoz kezdett járni, s nem Sasának, hanem neki udvarolt, föltette magában, hogy elhódítja. Most, hogy ez sikerült, hogy már felesége lett Ordódynak, nem érdekli többé. Oh, bizonyos, hogy nem érdekli. Azt a hatalmas, lobogó, férfias szívet nem is érti ez a léha, hü asszony. S Ordódy a maga egyszerű, átlatáson becsületos lelkével, hazugságra tehetetlen, nyílt gondolkozásával sohasem juthat annak a retentő helyzetnek nyitjára, amelyet Orleynek vendég gyanánt a kastélyban való tartózkodása okoz. Igen óvatosak, igen ügyes színjátékosok a szerelmesek... Ah! szent-szegtörés e szót használni rájuk. Lehet-e szerelemnek nevezni a kalandra, hódításra szomjas, beestelen asszonynak nem is annyira érzéki, mint hiúságból született megtévelyedését? És

születhetik-e igazi szerelem e kiélt, három világrészre terjedő tombolástól elesigázott, csupán divatnak és pillanatnak élő báblélekben, típusában a modern gavallérnak, kit talán e viszonyba csupán annak érdekessége kergetett, hogy legjobb barátjának feleségét csábítja el?

Meg kellett állnia s kezével egy fatörzsre fogóznia, ugy szédült az agyában kavargó gondolatoktól. Mennyi csunyaság, mily sok piszok! S neki mindehhez mosolygó, barátságos szerepet kell játszania, örködnie minden mozdulatán, ne-hogy elárulja magát. Hányszor föltette már magában, hogy szabadul, menekül e mérgezett levegőjü házból s mindig visszatartotta valami láthatatlan fonál, mely a szájalom s baráti vonzódás érzéseivel kapcsolta Ordódyhoz. Nem hagyhatta magára ezt az embert, ilyen környezetben, a maga ártatlanságában kiszolgáltatva azoknak, akik legközelebb állva szívéhez, legudarabbul élnek vissza hiszékenységgel. De mit tegyen, még ha kézzel fogható bizonyítékot is tudna szerezni? Nyissa fel Ordódy szemét? Saját kezével idézze elő a retentő vihart, melynek sejtelmétől is ugy borzong? És vajjon segít-e valakin ezzel? Ki tudja, nem pusztulnak-e bele mindnyájan ama viharba? S első sorban maga a férj?

Vagy szóljon Sasának? Figyelmeztesse titokban, kérje, követelje, hogy rögön szakítson Orleyvel? Hátha tagadna mindent? Hátha férje előtt rágalmazó színében tüntetné fel őt? Oh, megtenné, ismeri vakmerőségét. S néki mindenképpen távozni kellene akkor e házból. S ugy ismét szabadjára volna hagyva e szörnyű asszony.

Hát hallgasson tovább, mint eddig? Túrje némán a lappangó gyalázat, melynek előbb-utóbb amugy is, magától fel kell pattannia. Nem büntárs szerepet játszsza így, hallgatásával elősegítve a bűnösök játékát?

Zaklatott szívdobogása e mély esőndben, vészharang kongásaként, rémes erővel hallatszott. Önönmagától megijedve, suhant tovább

mint azzal, hogy mindenki teljesíti a kötelességét. Azt szabad sürgetni, ostromolni, sőt ha ennyi nem elég, még ütni is szabad. Hát ha ilyenformán a piramisnak már látjuk valahol a megszerezhető csucsát, miért nem ez után törjük magunkat és miért inkább jámbor óhajításokba merítjük ki az erőnket, mikor még az óhajítás megfogalmazásában is a diplomatikus szótár kicsi szókincsére vagyunk szorítva? És mért ne azokat a faktorokat ostromoljuk, akik csak a mieink, mikor a piramisnak elvégre még sem lehet olyan csucsot adni, mely a másé is?

Nem mondjuk, hogy Ugron Gábor rossz nyomon van. De azt hisszük, hogy talán azért kér többet, mert valamivel kevesebbet nem mer kérni. Pedig ha az ő erős temperamentumával ráadná magát, hogy az arisztokráciát a magyar társadalom piramisához csucsának megnyerje: az volna az igazi feladat. És talán nem is volna meddő. Azonfelül pedig bizonyos, hogy mihelyt ebben az országban az arisztokrácia a helyére állna s példáját természetesen mindenki követné, ez az egész vonalon mutató kötelességteljesítés világos figyelmeztetés volna fölébb is. De ha nem is, a főhercegek szívesebben látogatnának el a jól berendezett magyar társadalomba, mint ahogy most eljárnak hozzánk vadászni, mert a vadaskertjeink már be vannak rendezve. Hiszen ha a társadalmunk olyan tökéletes volna, mint azok a vadaskertek!...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, február 12.

Az ugynevezett kisebb terekek költségvetésének tárgyalása ma arra adott alkalmat, hogy két fontos kérdés körül eleven és mozgalmas vita támadjon. Az egyik a magyar udvartartás, a másik a választójog reformjának a kérdése. Egyik sem elég kicsiny arra, hogy ilyen epizóduszerűen intézze el a törvényhozás; de mind a kettő elég nagy arra, hogy érdemesnek tarthassa a Ház ismételt is foglalkozni vele. Nem tartjuk hát kárba vesztettnek ezt a mai szótárcsere, amely az eszméket kétségtelenül közelebb vitte a tisztázódáshoz és e mellett előkelő nivójával a parlament sebb vitáinak a számát szaporította.

A magyar udvartartást Kossuth Ferenc tette szóvá az 5 nyugodt, mindig parlamentáris modorban, amely kiválóan alkalmas az ilyen természetű kérdések tárgyalására. Határozati javaslatot adott be, amelylyel arra akarta utasítani a kor-

mányt, hogy tegyen lépéseket arra nézve, hogy az udvar több időt töltsön Magyarországon, mint eddig. Gróf Benyovszky Sándor rövid felszólalása után, melylyel Kossuth határozati javaslatát pártolta, Ugron Gábor erősen radikális hangon, a magyar társadalom iránt való kötelességek szempontjából szólt az udvartartás kérdéséhez. Beszédjével, mely a szélső ellenzékre igen nagy hatást tett, első cikkünk foglalkozik.

Széll Kálmán miniszterelnök nyilatkozott ezután Kossuth határozati javaslatáról, rendkívül tapintatos és egyuttal nagyon megnyugtató módon. Nyilatkozatai kielégíthettek minden méltányos kívánságot, amely ez idő szerint ebben a kérdésben támasztható és a szabadelvű pártmélán kísérte kitérő tetszéssel a miniszterelnök szavait.

A választási reform kérdését szintén Kossuth Ferenc vitte bele a vitába, két határozati javaslatot is terjesztve elő az országgyűlés költségének tételénél. Az egyikben a választókerületek helyesebb kikerekítését sürgette, a másikban a fuvardíjakra vonatkozó intézkedéseknek a kuriai bírásokodásról szóló törvényből való törlését és a választói jog kiterjesztését s a közjegyzőként való szavazás behozatalát követelte.

Barabás Béla ezekhez a javaslatokhoz még a képviselők számának az apasztását tette hozzá. Ugron Gábor pedig tovább ment egy nagy lépéssel: az általános szavazati jog érdekében mondott nagy és tüzes beszédet.

Széll Kálmán miniszterelnök ismételt is kifejtette álláspontját. Világosan és nagy meggyőző erővel mutatta ki egyrészt, hogy a választások tisztasága nem követeli a kuriai bírásokodásról szóló törvénynek olyan módosítását, amint Kossuth kívánta, s hogy az a szigorú megvalósítása a törvény intencióinak, amelyet a miniszterelnök alkalmaz, minden olyan aggodalmat fölöslegessé tesz, hogy a fuvardíjak visszaélésekre adhatnának módot. Másrészt a választói jog kérdésében ismét kimutatta a miniszterelnök felfogásának liberális voltát, amelyet már többször volt alkalma demonstrálni, kimutatta azokat a speciális okokat, amelyek az általános választói jog törvénybeiktatását nálunk lehetetlenné teszik és mindezeket felül reámutatott arra is, hogy ezeket a nagy kérdéseket nem lehet így, incidentális módon megoldani. A parlament tulajdonképpeni többsége zajos helyesléssel fogadta a miniszterelnök fejtegetéseit.

A költségvetésnek ehhez a tételéhez még Polónyi Géza, Marjay Péter, Holló Lajos és Buzáth Ferenc szóltak hozzá.

Még az országházipítéséről szóló jelentés tárgyalásánál fordult elő említésre méltó momentum. Kossuth Ferenc felszólalása alkalmat adott itt Széll Kálmánnak, hogy *Munkácsy Honfoglalása* ügyében megadja a kellő felvilágosításokat, amelyek az országházipítőbizottság mostani eljárását igazolják. Érdekes, hogy ebben a dologban Thaly Kálmán is igazat adott a miniszterelnöknek.

Flóra, oly nesztelenül, mintha madárláb futna az ut finom homokján. Hirtelen visszaretent. Egy bokor mellett, egészen közelről, égő piros pont szikrázott rá a sötéttségben: hol elhamvadó, hol fellobbanó fénypont. Idegesen, nyugtalanul szivott szivar tüze, mely mégis elég fényt szórt szét, hogy észre lehessen venni mögötte gazdájának, Orleynek hosszukás, halovány arcát.

Abban a pillanatban, mintha lába gyökeret vert volna, állott Flóra Orley mellett, ki gyorsan eldobta szivarját, hozzá lépett és sutgört hangon szólt:

— Édes Sasa... ma sokáig vártatt magára.

A tettenérés, a bosszuvágy pokoli gyönyörűsége borzongott át a leány testén. Visszafojtott lélekzettel, halkán sugta:

— Nehéz volt észrevétlenül kilopóznom.

— Csak hogy itt vagy, édes...

A férfi közel simult hozzá s kezét vagy derekát kereste... Már-már érezte nyakán lehellelőnek forróságát. Most, most... e pillanatban akart kiáltani, gőres erővel megragadva a férfi kezét, mint tettenért tolvajt, érezte, hogy kiáltania kellene, bösz, vad sikoltással, hogy hallja meg mindenki, az egész világ, és eszedüljön ide, tanuságul e gyalázathoz... de a helyett torkára fagyott a hang s halottmódon, rémülettel dermedten meredt Orley háta mögé, hol, egészen közel hozzájuk, másik égő piros pont szikrázott.

— Mi bajod van? — sutgört a férfi, kezét szorongatva. — Reszketsz? Fázol? Meg sem eskölsz?

— Hagyjon el! — sikoltott végre a lány, ellökve magától a férfit.

Most gyufa seregélyes hallatszott a közelben s hirtelen éles világosság lobbant szét az éjben. Ordódy állott mellettük, némán arcukba világítva. Orley hátra tántorgott, hol Ordódy, hol Flóra arcára bámulva, bambán. A leány mélységes

fájdalommal, reszketve hajtotta le a fejét. Pár pillanatig szívótt csend volt.

Ordódy nyerte vissza nyugalmát leghamarabb.

— Ti vagytok? — szólt fagyosan.

Orley zavarodottan kezdett hebegni:

— Bocssás meg, kérlek, de én igazán... hidd el, hogy az egész dologból...

— Jó, majd odafőnn beszélgetünk. Ez a sötétség nem alkalmas gondolataink nyugalmas és világos kieserelésére. Jőjj velem, Flóra.

Karját a leány karjába fűzte s a terrász felé indult. Egyformán, lassan lépkedtek, a leány szemét lehunyva, a férfi vállára hajtotta a fejét. Ordódy sötéten, komoran nézett előre, szinte gőresen húzva magához a félig alélt lányfejét, melynek repeső aranyhajszálai halóként fonták be a ziháló mellett, őseréjű vállait. Szomorúan bíbajos menet volt, szorosan egymáshoz simulva, mint két halálba induló szerelmes, míg a koromszin tuják sűrűjében egy csalóány kezdte meg hangos csattogását.

Orley zavarodottan s kábultan botorkált mögöttük.

A terrász lépcsőn, fehér kendőbe burkolózva, állott Sasa, ijedten, kíváncsian, tágra nyitott szemmel. Rosszul palástolt izgatottság rezgett hangjában:

— Mindnyájan odalenn sétáltatok? Kellemes az éj, ugy-e?

Senki sem válaszolt. Ordódy Flórárt gyöngéden letette az indiai karosszékebe, azután szólt csöndes, nyugodt hangon:

— Örvendetes hírt közlök veled, édesem. Orley barátunk mennyasszonyává tette Flórákat.

Sasa egész testében megrázkódott, felvillámzó szemmel, gyűlölettel eltorzult arcán nézett hűgóra, majd... relyre. Flóra hirtelen felállt a karosszékből halálsápadtan.

— Édes Kálmán — törte meg a csendet Orley — talán szükséges volna, hogy némi felvi-

A képviselőház ülése február 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Perczel Béni.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, Pócs Sándor igazságügyminiszter, Cseh Ervin horvát miniszter.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítettik.

Elnök: Szalay Károly képviselő egészségi okból hat heti szabadságot kér.

A Ház a szabadságot megadja. (Helyeslés.)

Következik a kisebb terekek költségvetésének tárgyalása.

(Az udvartartás.)

Kossuth Ferenc: Nem felel meg a magyar állameszmének, hogy az udvartartás német legyen. A magyarok nem viselnek buzavirágot a gomblyukban. Méltányosságból megkívánhatjuk, hogy az udvar több időt töltsön körülünkben. Nem fogadja el az udvartartás költségvetését, hanem határozati javaslatot nyújt be, amely utasítja a kormányt, hogy az önálló magyar udvartartást létesítse és eszközölje ki, hogy az udvar több időt töltsön Budapesten. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Gróf Benyovszky Sándor: A nemzet számos történelmi erekléje, többek között Mátyás király trónmennyezete Bécsben van. Óhajtaná, hogy a kormány az ereklék visszaszerzésére lépéseket tegyen.

Ugron Gábor: Magyarországon mindenki híve a Habsburg-dinasztának. Sehol sem tapasztalható oly általános ragaszkodás az uralkodóház iránt, mint nálunk. A bomlasnak indult osztrák viszonyok okosságra intik a magyar nemzetet, amelynek erői koncentrálsára van szüksége. A magyar nemzet, ha önálló volna, akkor sem esatlakozhatnék más uralkodóházhoz. Politikai szüksége egy oly család tagját bírnai fejedelmül, amely egész Európában nagy politikai tekintélynek örvendő. De szükséges kellő nyíltsággal kijelenteni, hogy miképp az uralkodónak, úgy az uralkodóház többi tagjának is vannak kötelességei a nemzet iránt. Mert válságos időkben megbomlanak a külső kötelek s csak a belsők tarthatják össze a nemzetet az uralkodóházzal. Kik az uralkodóháznak azok a tagjai, akikre a nemzet nehéz napjaiban számíthat? Nem talál egyet sem. Pedig csak a magyar nemzet az, amely hűségesen ragaszkodik a Habsburg-dinasztiához és csak erre számíthat az uralkodóház válságos perciben. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Az uralkodóház tagjai csak mint katonák jönnek el hozzánk. Tehát csak a nemzet konzervatív s nem a produktív erejét ismerik. Ezenfelül előjönnek vadászni is. Pedig hát Magyarországon nemesek vadak, hanem polgárok is vannak!

A társadalmi jelenségek azt mutatják, hogy a nemzet egyes rétegei a nehéz napokban összetartottak, de jó napjaikban megint szétbomlottak. Mi ennek az oka? Az, hogy a magyar társadalomnak nincsen összekötő csúcspontja, mert az uralkodóház a nemzet társadalmi életében nem vesz részt. Az arisztokrácia sem teljesíti azt a kötelességet, amelyet a nemzet vagyonához mérten tőle várhat. Mert ez sem találja meg a köteleket, amely a társadalom különböző rétegeit összefűzhetné. Elmegy hát a külföldre, vagy pedig a falujába vonul vissza.

lágosítással szolgáljak. Az életben néha különös, szinte érthetetlen dolgok, melyek alig magyarázhatók, végzetes hatásuk... Én igazán boldog volnék, ha... De nem tudom meg, vajjon elfogadhatom-e jó lélekkel? Végre is e dologhoz első sorban annak beleegyezése szükséges, aki... akitől... akinek...

— Ne vesztessük a szót hiába. Rossz néven veszem, hogy hátam mögött, titokban, lopva eslekedtetek azt, amit nyíltan is tehetetek volna. Végre mi áll szerelmetek törvényes útjában? Nem bizatok bennem eléggé, vagy túlságosan bizatok magatokban. Mindegy, a kertí jelenet után nincs egyéb hátra, mint a kézfogó.

Orley akadozva szólt még:

— De mielőtt ez megtörténne, tulajdonképpen meg kell vallanom, Kálmán, hogy tévedés van a dologban... A kertben ugyanis... azt hiszem legalább... retentő véletlen folytán... nem is hugóddal volt ott találkozóm, Kálmán...

Sasa elsápadt s kénytelen volt megfogózni az asztalban. Ordódy csudálkozva lépett Orley elé:

— Nem Flórával? Hát kivel akkor?

E pillanatban Flóra szólt közbe. Arcán erőszakolt vidámság ült, de alatta végtelen, fagyos nyugalom tükröződött.

— Ne higgy neki, Kálmán — szólt mosolygva — Orley csak mentegetni akarja előtted könnyelműségemet. Mi már régóta szeretjük egymást.

Majd Orleyhez lépett, megfogta kezét s szilárd hangon mondta:

— Felesége leszek.

Sasa tenyerébe tapsolt s vidám kacagással lejtett oda:

— No lám, a kis alattomos! Nagyszerű lakzit csapunk nemsokára!

Orley megcsókolta a leány hosszukás, átlátszó ujjait, miközben inkább gondolta, mint suttagta:

— Ön szerelmes Ordódyba?

Soha költő avagy hadvezér a nép szívében meg nem gyökerezett, ha nem volt nemzeti jellege. A hadsereg vitéz katonáinak emléke csak akkor él a nép szívében, ha az illető nemzeti ösztömként küzdött. Zrínyi neve a nép aiken örökké élni fog, de ki hallotta valaha, hogy Szavojai Eugenről, Radetzky-ről, vagy Wallensteinről a nép dalokat énekelne? És ez az igazság az uralkodóházakra is talál. A történelem tanúsága szerint csak oly uralkodóházak vesztek el trónjukat, amelyek a kapcsolatot a nemzettel föntartani nem akarták. É a kapcsolatot a belső összeköttetés, szeretet, a nép részéről, amelyet minden dinasztának megszerezni politikai szüksége. A Mária Terézia korabeli jelenetek ma nem ismétlődnek, mert ma a népek tömegei döntik el a nagy kérdéseket, nem egyesek szentimentalizmusa. Az udvartartás költségeit elfogadja ugyan, de óhajtja, hogy az magyar legyen. (Helyeslés.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Én nem annyira a most elhangzott nagyon érdekes beszédekre akarok reflexiókat tenni, melyekben igen sok szép, igaz és olyan dolog van, melyet megvitálni, melyre vonatkoznék azt, a mi létezik, s a mire törekszünk, a mi elérhető vagy el nem érhető, talán érdemes és érdekes volna, de én tisztán pár megjegyzésre szorítkozom, magára a tételre és Kossuth Ferenc t. képviselő ur által a tételhez fűzött határozati javaslatra.

Kossuth Ferenc t. képviselő ur azt mondja, hogy többet legyen itt az udvar, hogy az udvarnál ne csak idegenek, hanem magyarok is legyenek alkalmazva és nagyobb összegű költések itt benn, mint a mennyi most költetik. Én röviden csak azt jegyzem meg, hogy az udvar, talán a legutóbbi évet leszámítva, a mikor tudva van, hogy gyászos és igen szomorú körülmény gátolta meg abban, hogy több időt töltsön itt, azt ez idén, mint a mult esztendő utolsó fázisában és azt megelőzőleg több időt töltött, mint azelőtt bármikor Magyarországon.

De tekintetbe kell venni, hogy ő felségének, kinek egyéb fejedelmi bokros köteleiségei is vannak, nem tölthet talán annyi időt Magyarországon, mint amennyit maga is óhajtana, azon nagy szeretetnél és bizalomnál fogva, melylyel Magyarország iránt viseltetik. Egy körülmény is gátolta abban, hogy az udvar, talán az udvarnak többi tagjai annyit, amennyit óhajtottak volna, nem lehetnek Budán és Budapestben, tudniillik, amint méltóztatnak tudni, az a körülmény, hogy igen szűk helyiségek álltak eddig az udvar rendelkezésére. Eppen ezen akar segíteni az a nagyobb szabású építkezés, mely mindnyájunk szeme előtt folyik és amely egy pár év múlva oly nagy, a királyi udvartartáshoz és a nemzethez méltó lakot és helyiségeket fog a királynak és udvarnak rendelkezésére bocsátani, hogy igen valószínű, joggal és biztosan remélhető, hogy ez a körülmény is lehetővé teszi, hogy a t. képviselő ur által kifejezett ez a törekvés, ez a kívánság nagyobb mértékben teljesüljön, mint amennyire eddig teljesíthető.

Ami az idegeneket illeti, hát vannak ott tisztelt képviselő ur, nem idegenek is. Egyáltalában azok az udvari méltóságok nincsenek olyan nagy számban és hogyha megnézi azoknak sematizmusát, találni fog ott magyarokat is, a Bécsben székelt udvari méltóságok között is. Hiszen többet lehetne nevezni, én csak hármat nevezek meg. Ott van Pálffy, a gárdeattörőnek kapitánya, ott van a marsall, gróf Cziráky, ott van a főszertartás-mester, gróf Hunyady. Talán többen, vagy éppoly számban vannak magyarok is, mint nem magyarok. De hiszen nekünk azonkívül meg vannak zsellős-uraink, kik a királyi körünyek minden közjogi aktusánál, mindennél, a mi államjogunkra és közjogunkra vonatkozik, akár Bécsben történjenek az, akár Pesten. Én tehát azt hiszem, t. Ház, hogy erre a határozati javaslatra szükség nincsen és kérem, méltóztatassék annak mellőzésével elfogadni ezt a tételt úgy, amint van. Hogy az udvar megjelenésében és a külvilággal, a közönséggel való érintkezésében itteni tartózkodása alatt minél inkább kifejezésre jusson Magyarország közjogi és államjogi helyzete, ez kétségtelenül jogosult törekvés és ezt a törekvést én is osztom.

És történt is az utóbbi időben nem egy dolog, amely ebben az irányban a régi állapotokhoz képest igen nagy javulást mutat, mert az kétségtelen, hogy az udvarnak és az udvartartásnak királyi természete — mert hisz az udvartartás nemcsak az osztrák császárnak, hanem a magyar királynak is udvartartása — és Magyarország államjoga és közjogi élete ma inkább ki van domborítva az utóbbi években történt változásoknál és lépéseknél fogva, nemcsak minden közjogi tényről tisztán magyar funkcionáriusok működnek, akár Budapestnek, akár Bécsnek, de kétségtelen, hogy az udvartartás személyzetében, az udvartartás főbb és alantabb tisztviselői személyzetében sokkal több a magyar, mint azelőtt volt, a magyar nyelv ott sem idegen és minden közjogi természetű, vagy nem belső háztartási dolog onnant ki van választva és a magyar minisztériummal egyetértőleg intéztetik; a királyi udvarnak Budapestben állandó képviselete van, talán nem akkora, mint amekkora lesz, ha majd a királyi várpalota is kiépül — szóval, senki sem tagadhatja, hogy az utóbbi években történt dolgok, amelyeknél fogva ma az udvartartás a magyar állam közjogi és államjogi kifejezését inkább hordja magán, mint bármikor azelőtt és azért kérem a tisztelt Házat, hogy mivel ez a törekvés nem idegen tölem sem és én is azon vagyok, — különösen ha a királyi sem és én is azon vagyok, — hogy amint az várpalota felépül, lesz reá alkalom, — hogy amint az utolsó években történt, még nagyobb mértékben s ahol történik, csakugyan még inkább kifejezésre jusson Magyarország közjogi helyzete, kérem, sziveskedjenek a tételt elfogadni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Élnék a vitát bezárja.
A Ház az udvartartás költségvetését Kossuth Ferenc határozati javaslatának mellőzésével elfogadta.

(A kabinetiroda.)

Kossuth Ferenc: Nincs meg a paritás a kabinetiroda tisztviselőinek nemzetiségében, mert magyar nevűek között csak olvétve találunk. Nem fogadja el a tételt.

A Ház a tételt elfogadta.

(Parlament reform.)

Kossuth Ferenc a választó-kerületek helyesebb beosztását sürgeti és két határozati javaslatot nyújt be, amelyekben óhajtja, hogy küldessék ki egy bizottság, amely a kérdést tanulmányozná és utasítások a kormány, hogy a választói census arányosításáról és a fuvardíjak eltörléséről javaslatot terjeszzen a Ház elé. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Barabás Béla sokalja a három millió korona költséget, amelyet az országgyűlés felemészt. Tulásosan magas a képviselők fizetése, mert csak tulajdoni része nem veszi komolyan köteleességét. A képviselő a választók ügyüknévé süllyed le azáltal, hogy azok bjai végett a minisztereknél könyörögni kénytelen. Elég volna 200 képviselő is az országnak, mert ma is talán csak 50-ről tud az ország valamit, mert a többinek a képviselőség mellett foglalkozása. Kossuth határozati javaslatát elfogadja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Két pontjára a határozati javaslatnak, melyet Kossuth Ferenc t. képviselő ur beadott, köteleesség szerint nyilatkozom, kiterjesztve néhány szóval arra is, amit Barabás t. képviselő ur mondott.

Ami Kossuth Ferenc első határozati javaslatát illeti, két dolog van ebben. Az első pont illeti azt, hogy a választó kerületek újabb beosztásáról történjék gondoskodás, másodsorban pedig arról szól, hogy történjen gondoskodás arról, hogy a választóknak a száma kiterjesztessék.

Ami azt illeti, batorodom megjegyezni, hogy talán nem is éppen e cím tárgyalásához tartozik ennek az igen fontos, nevezetes és nagy kérdésnek a tárgyalása. Ez a választói jog és a választói jog gyakorlásáról szól törvénynek a reformja általában, a választói jog reformálására célzó nagy intézkedéseknek hatáskörébe, szférájába tartozik. Sokkal nagyobb kérdés ez, semhogy az országgyűlési rovat tárgyalásánál incidentálter javaslatok elfogadásával tárgyalni és a felett határozni lehetne. (Helyeslés jobbfelől.) Én Gszintén megvalom, hogy a kérdés nagy terjedelmű és fontosságánál fogva talán nem is illő, hogy az alkalommal és itt beszéljünk erről a dolgról. É megzérmedni egymagában, ha a Ház ennek tárgyalásába belemenni kíván, hogy érdemileg az egész anyagnak és minden nagy politikai motívumoknak és céloknak felülelésével tárgyalja a kérdést.

Holl Lajos: A belügyi tarcánál!

Széll Kálmán miniszterelnök: Én egyébként, ha már nyilatkoznom kell, elismerem, hogy a választókerületek nincsenek egészen az igazság és a politikai egyenlőség arányos felosztásának elvére alapítva; de ez oly nagy kérdés, annyira beleveg Magyarország nagy politikai és nemzeti érdekeibe, annyira érint minden nagy szempontot, ami csak általában felülhető a mi nagy politikai érdekeink köréből, hogy ezen kérdésben nem ajánlanám a t. Házat, hogy állást foglalni méltóztatassék. (Helyeslés jobbfelől.)

Óvakodott is attól a törvényhozás 33 esztendő óta, hogy ezen kérdéshez hozzányúljon. Többször volt a választói jog szabályozásáról és gyakorlásáról szó, törvény is keletkezett róla, de ezt a kérdést a nemzet képviselete érintetlenül hagyta úgy, amint azt az 1848. évi törvényhozás megállapította. Nem mondom, hogy nem jön el ezen kérdés rendelkezésének ideje, azt sem, hogy sok előítélet van hozzáköve és állítom, hogy talán lehet oly megoldást is elképzelni, amely minden nagy politikai és nemzeti tekintetet kellően méltányol, de nem tartom elérkezettnek az időt akár most, akár a belügyi tarcánál, hogy a kormány részéről e kérdésben állást foglaljanak, vagy ajánlják a képviselőháznak, hogy e kérdésben állást foglalni méltóztatassék. (Helyeslés jobbfelől.)

Ami a másikat illeti, hogy a census igazságosabb arányosítását tanulmányozza a kormány, erre vonatkoznék is volt már szerencsém többször nyilatkozni. A census kétségtelenül aránytalanul és helytelenül van megállapítva azon alaptételénél fogva, amely az egy negyed szesszióra és annak nemlétében a földadó-minimumra vonatkozik, mert az különböző az országban és beismerem, hogy ennek arányosításáról komolyan gondolkodni kell. Egyre vagyok azonban bátor figyelmeztetni a t. Házat, arra, hogy történjen a tavalyi esztendő óta két ízben intézkedés a választói összeírásra nézve, talán májusban vagy júniusban, meg az idén is, amely intézkedés jelmezzi az én felfogásomat.

Én egészen szorosán ragaszkodva a törvény értelméhez és célzatához, úgy intézkedtem, hogy mindenütt megfelelőleg a törvény céljának és semmiféle mesterségesen uton nem változtatva a törvény célját, írják össze a választókat, úgy amint a törvény rendel. Én ezen a téren maradok. Itt valami lényegesebbet, a leszállásra vonatkozó gyakorosabb intézkedéseket nem tudok kilitásba helyezni. Beismerem, hogy azon időnek be kell következnie, amikor az arányosításról komolyan kell gondolkodni, mert ez a kérdés valóban igen komoly és jelentékeny, mert az aránytalanság nagy, de nagyon óvatosan és minden fontos szempontnak mérlegelésével és latbavetésével kell hozzányúlani. (Helyeslés jobbfelől.)

Ami a másik javaslatot illeti, amelyben a képviselő ur egy bizottság kiküldetését proponálja és a kormányt kéri utasítani, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvénynek a fuvarozási költségekre vonatkozó szakaszának módosításáról gondoskodjék: erre nézve megjegyzem, hogy nem tartom helyesnek, hogy egy törvény, mely csak fél vagy háromnegyed év előtt hozott és amelynek nincse-

nek kipróbálva sem előnyei, sem hátrányai, már az első alkalmazás előtt módosíttassék. Meg kell várni első alkalmazásának eredményeit, akkor meglátjuk, miként válik be, miként nem s akkor tán a t. képviselő ur is jobban hozzáfoghat a tapasztalatok alapján a törvénynek bírálásához, mint ma, midőn a törvény csak teoretikus tételeiben ismeretes.

Ami a gyakorlati alkalmazást illeti, a t. képviselő ur tudja, mert épp az ő és mások kérdésére mondtam ezt meg a bizottságban, hogy ugy akarm végrehajtani, mint a törvény intenciója annak idején a törvényhozás által megjelöltetett. Ugy akarm végrehajtani, hogy a fuvardíjak olyképpen állapítassanak meg, hogy az illető csakugyan azt kapja, ami a képviselőválasztásra tett fuvardíj költségét képezi, ezen tulmenő költségek pedig vesztetett szándékból vagy célzattól ne történhessék. Elmondom itt is, hogy a törvényhatóságoknak erre nézve megalkotott szabályrendeleteit sem hagyjam jóvá, mert a törvényhatóságok igen nagy része, szerintem nem helyesen interpretálta a törvényt, nem helyesen állapította meg a fuvardíjat.

Aztán oly különbözőképpen állapították meg a tételeket, hogy egészen szomszédos törvényhatóságok között is oly disparitás mutatkozik, melyet sem a helyi viszonyok, sem egyéb tekintetek nem motiválnak. Én tehát a szabályrendeleteket komoly átvizsgálás tárgyává teszem, sőt mint tudva van, értekezletet is tartottam, melyhez meghívtam minden pártkülönbség nélkül egyes képviselőbarátaimat és az adminisztráció köréből is egyes férfiakat. Tanulmányoztam az anyagot, melyet összegyűjtöttem s majd akkor megállapítom én magam azt a mértéket, mely a törvény intenciójának megfelel. Azután a törvényhatóságai statutumok közül azokat, melyek a mértéknek megfelelnek vagy ahhoz igen közel állnak, helybenhagyom, a többit nem, hanem belügyminiszteri jogomnál fogva utasítani fogom a törvényhatóságokat, hogy azon motíváció alapján, melylyel a helyben nem hazó rendeletet kisérni fogom, csináljanak új szabályrendeletet.

Azt hiszem, a t. Házat e kijelentések teljesen megnyugtathatják. Ami a jövőt illeti, azt hiszem, várjuk be a törvény első alkalmazását s azután beszéljünk arról, hogy módosítsuk. Most csak tapogatózni lehet e kérdésben és nem tartom helyesnek, hogy a törvényhozás alkalmazása előtt változtassa meg. Kérem a t. Házat, hogy a két határozati javaslatot ne méltóztatassék elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc személyes kérdésben kér szót. A miniszterelnök beszéde meggyőzte őt arról, hogy a választóknak kerületenként való beosztása aránytalan. Ragaszkodik a közönségkinti szavazás elvének helyességéhez.

Ugron Gábor: A parlamenti reform nehéz kérdés, mert ez által a törvényhozásnak saját magát kell reformálni. Az összefüggésben van a hatalmi kérdés megszűnésével és természetesen, hogy a kormányok azt feloldozni nem akarják. Parlamenti intézményeink elavultak. A kormányok az urbériséget belevitték az alkotmány sáncái közé s még most is fenntartják az urbériséget után megállapított censust, holott az már rég megszűnt.

A népnek a maga akaratának érvényesítésére joga van. De a 48-iki intézmény elavult immár, mert a kormányok 67 óta a bürokráciában hatalmak érdekében, egy hatalmas intézményt alakítottak. Az erőviszonyok paralizálására szükséges a nép részére a választói jog kiterjesztése. A választói jog nem ajándék, hanem minden polgárnak veszeletelt joga. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Az állam nemcsak a gazdagok részére áll fenn, hanem kell, hogy intézményeivel a szegények sanyaru terhének viselését megkönnyítse. Az általános szavazati jog behozatala elégtő szükség. A képviselői számának apasztatását nem kívánja, mert a mostani szám mellett a nép különböző felfogását, akaratát a parlamentben jobban érvényesítheti.

A fuvardíj intézményét úgy magyarázza, hogy annak csak túrémi alapja van és csak azt jelenti, hogy a megszabott fuvardíj megfizetése nem vesztetés, tehát nem vonja a mandátum megsemmisítését maga után. Nem jelenti azonban azt, hogy annak megfizetését követelhetik a jelöltől a törvény alapján, ha nem is ígérte meg. A tételt elfogadja.

Széll Kálmán miniszterelnök: Már előbbi felszólalásában kijelentette, hogy a választói jog kiterjesztésének kérdését most eldönthetőnek nem tartja. Annál kevésbé osztok Ugron törekvéseiben, aki a választói jogot az általános szavazati jognak kimondására véli alapítandónak. Teoriában teljesen igaza lehet. Az általános szavazati jog más országokban különböző alakokban van behozva, hol bizonyos minimális adóhoz vagy más kvalifikációhoz van köve. Elvileg áll az, hogy a ki bármily csekély terhet visel, az az állam által neki adott jogok élvezetében is részesíttessék és annak aequivalensét, a választói jogot megkapja.

Teoriában e mellett igen sokat lehetne felhozni. De minden ország óvakodott attól, hogy a választói jog kérdésének szabályozásában ugrást tegyen a sőtétbe és Magyarország speciális viszonyai olyan természetűek, amelyek kétszeresen intenek és óvnak bennünket attól, hogy ilyen ugrást a sőtétbe ne tegyünk — én a suffrage universelle kimondását ilyen ugrásnak tartom és ahhoz a magam részéről hozzájárulni nem szándékozom. (Helyeslés a jobboldalon.) sem most, sem a belügyi költségvetés tárgyalásánál, (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Én azt tartom, tisztelt képviselőház, hogy nem is áll egészen, a mit a t. képviselő ur mond, hogy akkor azután meg van akadályozva csiráiban már az illetékellen befolyásolás, hogy akkor nincsen vesztetés, nincsen visszaélés. Vannak sokan és talán én is azok közé tartozom, akik ezt a nézetet nem tart-

ják helyesnek és vannak példák rá más országokban, amelyek a mellett szólnak, hogy az ugyan nem gát arra, hogy visszatekintés és vesztegetések ne történjenek. (Zajos helyeslés jobbról és a középén.) Sőt vannak példák és vannak esetek, hogy a választói jognak ilyen általános, teljesen széles, messze menő alapokra való fektetése adja meg a lehetőségét leginkább annak, hogy nem a hivatottság szerint legitimus elemi a nemzettestnek vigyék a vezetést és gyakoroljanak befolyást, hanem olyan tényezők, melyeket a nemzet életében elhatározó és vezető elemnek elismerni nem szabad, sőt aggályos és veszélyes lehet. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobboldalon.)

Azt sem tartom, amit a t. képviselő ur mondott, hogy az államhatalom ma messzebb van kiterjesztve és belenyúl az állami élet olyan rétegeibe is, amelyekbe azelőtt be nem nyúlhatott, mert az állami szervezet ma olyan széles alapokon van, hogy a nemzet életébe imponálódik és a nemzet életébe be-megy. Azt sem tartom abból folyóknak, amit t. barátom ebből levon, hogy t. i. ebből következik az általános választói jog, mert ez két egymástól elválasztandó, idegen kérdés, ezt teljesen különváltan kell figyelembe venni.

Semmi egyéb sem következik abból, amit t. barátom mond, csak az, hogy szembizonyra kell venni, igaz-e és amennyiben illetéktelenül, a nemzet igazi érdekeit és fejlődését veszélyeztető módon terjeszkedett volna — ismétlem terjeszkedett volna — szervezetünkben az állami befolyás, ezt orvosolni kell, mintán itéletet mondunk, hogy ez igaz-e, nem-e. De mert itt-ott azt a jelenséget vesszük észre, hogy az állam kiterjeszkedett és kiterjeszkedett gazdasági és egyéb célokra, amint a t. képviselő ur, úgy látszik, nem óhajtja abból azt következtetni most, hogy parlamentünknek, politikai életünknek alapjait, a választói jogot, úgy, amint az 48-ban megállapítottot, fel kell forgatni és a vételekig menni, ezt a nézetet nem osztom, ezt a két tekintet nem tartom összefüggőnek és egymásból folyóknak. (Helyeslés jobbról.)

Az általános szavazati jog behozatalának kérdését, amely Magyarország viszonyai között nemcsak olyan kérdés, amely nincsen megérve, hanem mint olyat, amelyet az idő szerint megdiskussziálhatónak sem tartok, az ezen kérdéshez fűződő tanulmányokat és kombinációkat a mai napon egyenesen kizárnak tartom. (Élénk helyeslés és tetszés jobbról és a középén.)

Ami Barabás Béla t. képviselő urnak felszólását illeti, csak arra vagyok bátor figyelmeztetni, hogy egyfelől a választói jogot kiterjesztési akarni, nem az általános szavazati jog alapján, hanem a cenzus lényeges leszűrése által, másfelől a választókerületek számát és ennek folyamánaképpen a választói jogot megszorítani annyira, hogy a képviselők számát felére redukáljuk, két olyan dolog, melyet összeegyeztetni nem tudok. Én azt gondolom, hogy amint a 48-as törvények bázisán állunk a választási jog kérdésében, úgy a képviselők kérdésében is teljesen azon a ponton állhatunk. Nem is tudom, hogy a közéletben, az utolsó 30-40 évre visszatekintve, más, mint boldogult Török János, a Pestí Hírnök szerkesztője propagálta volna ezen eszmét, e mellett hangulatot igyekezett volna csinálni és ezt védeni.

Nem tartom én ezt összeegyeztethetőnek azon állásponttal, amelyen ma állunk s azért nem fogadom el. A cenzus arányosításának kérdését olyannak tartom, melyet komolyan kell tanulmányozni abban az irányban, hogy ne visszafejlesszük, hanem tovább fejlesszük s az én intézkedéseim, melyeket az újszerű küldöttségeknek adott utasításomban tettem, azt bizonyítják, hogy én liberális irányban magyarázom és alkalmazom a törvényt és nem akarok mesterségesen senkit a választói jog gyakorlatától megfosztani, ezt igenis ismétlem. Hanem oly messze menni, ahova a t. képviselő urak akarnak, egyszerűen kimondani nagy kiterjesztést a választói jognak, vagy pláne a mint Ugron Gábor t. képviselő ur kívánja, az általános szavazati jogot, Magyarország politikai és nemzeti érdekeinek körültekintő és alapos megfontolása és szemügyre vétele mellett és a magam részéről el nem fogadhatom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Buzáth Ferenc hozzájárul Kossuth határozati javaslatához.

Polónyi Géza: Kéri a miniszterelnököt, hogy a kiadandó rendeletében legyen gondja a fuvardíj kérdésének helyes interpretálására.

A miniszterelnöknek álláspontja a választási jog kiterjesztéséről nem egyeztethető össze a jog, törvény és igazság követelményével. Frázis az, hogy az általános választói jog behozatala Magyarországon lehetetlen. Minden országban szaporodtak a választók, csak nálunk apadtak. Az általános szavazati jog behozatala politikai szükségesség s annak diadala nem késhetik soká. (Helyeslés az Ugron-párton.)

Az intelligenciát is részesíteni kell a választói jogban. És a munkásságban sok az értelmiség, amelyet, hogy igen tekintélyes adóterheket is visel. Ma már az általános szavazati jog elől nem lehet elzárkózni. Az lesz ennek a száznak dicsőége. Lehet, hogy ma nem aktuális, de ha, mint remélem, tiszta választások lesznek a legközelebbiek, akkor a nemzetiségi fantom nem fog többé oly ijedősen fellépni az általános választói jog megakadályozására. Tibád Antal kimutatta, hogy az egész nemzetiségi kérdés nem egyéb mumusnál. Törvény és igazság az, hogy meg kell osztani jogunkat mindenkivel, akkor leszünk egységes és nemzeti állam. (Helyeslés balfelől.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Szavai magyarázatul kijelenti, hogy teljes érzelkel bír a hasznos, becsületes, derék munkások választási kvalifikációja iránt. Van is sok köztük, kiket be szeretne hozni a választók sorába, de azért véletlegig menő politikát még se lehet csinálni. Jogot nem fosztunk. Csak még az időt nem látjuk elérkezettnek a választói jog

oly nagymérvű kiterjesztésére. A fuvardíjakra nézve megjegyzi, hogy a visszatekintéseket e címen nem fogja tűrni. Megvesztegetésnek tényleg lesz, ha valaki a megállapított díjon kívül ad valamit. Tisztelettel fog megvárni azok előtt a választók előtt, kik nem tartanak igényt fuvardíjakra. Helyi választókra a fuvardíj nem lesz megállapítható. Fehérteések kikerülése céljából ki fogja fejteni, mely cékből nem voltak jóváhagyhatók a vármegyei fuvar-szabályrendeletek és ki fogja fejteni a törvény intencióját. (Helyeslés balfelől.)

Marjay Péter: Foglalkozik Szell beszédével, amelyből azt vette ki, hogy a miniszterelnök is helyesli Kossuth Ferenc javaslatát. A szabadelvűpárt művelője volt a fuvardíjakat, nem szükséges erre törvényjavaslat, ha akarják, hát fizessék meg a fuvardíjakat, de ne oktroálják ezt a függetlenség választóira is. Nem helyesli a képviselők számának leszűrését, mert akkor alig fog valaki dolgozni, ha most is csak alig néhányan dolgoznak, ez korrumpált még jobban a képviselőházat és a törvényeket még nagyobb önkénytelenné hozná mint most. Kossuth határozati javaslatát pártolja.

Élnök az ülést felfüggeszti.

Sznet után

Holló Lajos szerint a nemzet jövődjé, felvirágzásának garanciája a választói jog általánosításában van letéve. Elérkezett a kérdés megoldásának az utolsó órája. Kéri a miniszterelnököt, ne zárkózzék el a kérdés sürgős tanulmányozása elől. Csatlakozik Ugron Gábor határozati javaslatához.

Élnök a vitát bezárja s következik a két határozati javaslat fölött való szavazás.

A Ház többsége mind a kettőt mellőzi s a tételt elfogadja.

(A Honfoglalás.)

Szabó Imre előadó ismerteti a miniszterelnökkel a pénzügyi bizottság jelentését, az állandó országgyűlés építésének 1898. évben történt előhaladásáról s kéri a jelentések tudomásul vételét.

Kossuth Ferenc kifogásolja, hogy a Munkácsy „Honfoglalás”-a nem talál elhelyezést az országgyűlés terében.

Pöchlér Győző csatlakozik Kossuth szavaival s kéri a miniszterelnököt, válaszoljon lehetőleg röviden Kossuth kérdésére.

Szell Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Amint abban a november 27-én kelt jelentésben kifejteti bátorokdát, alig hiszem, hogy el lehetesen helyezni a Munkácsy-képet az új országgyűlés képviselőházi üléstermének azon részében, ahova az szánva volt. Azóta az országgyűlés építő két bizottság, a kisbizottság és a nagybizottság, amelynek a törvény értelmében van szerencsém elnöke lenni, helyszíni vizsgálatot tartottak, mert nem akartak letenni arról a reményről, hogy mégis talán a helyszínen való pühatolóadás és bővebb megfontolás után lehetőség válik a képek elhelyezésére. A bizottság a helyszíni szemlét megtartotta és jelenthetem a képviselőháznak, hogy a nagybizottságnak minden tagja kivétel nélkül azon nézetben volt, hogy az új országgyűlés képviselőházi ülésterme architektónice úgy van építve, az oszlopzatos, csucsíves, góthikus stílus olyan konzekventer van keresztülvéve minden részében, hogy ott a képet lehetetlen elhelyezni, akkora falat sehol, sem az előki szék fölött, ahol tulajdonképpen helye volna, sem másutt találni nem lehet. A teremnek egész architektónikus képzése azt a benyomást teszi, hogy a különben kiválóan szépnek ígérkező terem teljesen megrogntana a képet, mert azt csak állványra lehetne az előnk háta megé tenni, az oszlopok elé és azok megtörnek felette és oldalvást. A dolgok ilyen állásában azt kellett határozni — és voltaképpen már ez a szempont is elegendő ahhoz, hogy a bizottság ezen nézetében megerősödjék, — hogy a képet oda át nem lehet helyezni. Ehhez járul az is, hogy annak a képeknek a keretét is alig képzeli valaki, hogy helyesen meg lehessen csinálni. A terem architektónikus rajzának egész benyomása olyan, hogy azt a képet nem tudom, hogy milyen kerettel kellene elátni, hogy ne szenvedjen általa. Ott a világitás is olyan természetű, hogy az a képeknek nem válik előnyre és az előhelyek elrendezése is szenvedne általa, mert akkor csakugyan az üléseknek nagy sokasága ott megszokadna és másutt kellene rájuk gondoskodni. Mindezek a körülmények és szempontok arra bírják a bizottságot, hogy a csak most, valami egy héttel, vagy tíz nappal ezelőtt megtartott helyszíni szemle alkalmával — vasárnap mult egy hete, mikor megtartottuk — egyhangúlag azon véleményének adott kifejezést, nemcsak a végrehajtó bizottság, de a nagybizottság is, hogy, sajnos, de a képet sem lehet oda tenni és miután meggyőződöttünk róla, hogy az országgyűlésnek más ilyen helye sincsen, ahol a képet elhelyezni lehetne, az épületnek e célra méltó részében sincs oly üres fal, ahol a kép elhelyezhető volna, nézetem szerint — de ez nem akar végleges megállapodás lenni — nem marad más hátra, mint az, hogy a szépművészeti múzeumban, melynek építését amugy is elrendelte a törvényhozás, a képek megfelelő világítás, elhelyezés szempontjából minden tekintetben megfelelő helyet kell majd csinálni és a képet ott lehet majd elhelyezni. Ezeket volt szerencsém válaszolni. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán kifejezi, hogy a kép elhelyezése csakugyan nem találni alkalmas pontot az új országgyűlésben. Kéri a miniszterelnököt, gondoskodjék a fölől, hogy a szépművészeti múzeumban kiváló alkalmas helyet biztosítsanak ennek a képségtelenül nagybecsű nemzeti kincsnek.

A jelentést a Ház tudomásul veszi.

(A közönségi kiadások.)

Kossuth Ferenc elvi szempontból nem fogad el semmiféle közös kiadást s kifogásolja azt is, hogy a

közös kiadásokat egy évre illesztették be a költségvetésbe, holott a király a kvótát csak fél évre állapította meg.

Szell Kálmán miniszterelnök: Én azon nézetben voltam és igyekeztem a magam felelőssége alatt tett javaslatomban a kormányt az azon nézetét érvényesíteni, a koronának azt a tanácsot adni, törvényadta jogomnál és kötelességemnél fogva, hogy a döntés a kvótában, mint már egyszer mondtam, ne egy egész évre, de hat hónapra történjen és dacára annak, hogy ez ellen igen nyomatosok oldalról és pedig — nincsen semmi titok benne — az osztrák kormány részéről igen komoly ellenvetések tetettek, az én javaslatom és tanácsom alapján történt a döntés. Mintán én ezt tettem, a kérdésnek alapos megfontolása után azon meggyőződésből, hogy az országgyűlés érdekeit minden tekintetben jobban biztosítja a hat hónapi döntés, előállott ennek folytán az a kérdés, hogy egy arithmetikus kalkulust kellend megcsinálni az év második felére, amennyiben változás állna be.

Mi a kisebb baj? Nem is baj, mert baj nincs; az a kis szépséghiba, vagy egy kis utólagos számitás általában baj-e azokhoz a nagy politikai és gazdasági érdekekhez és ahhoz képest, hogy az országgyűlés minden irányban biztosítja jogait és érdekeit a kiegyezést illetőleg.

Minden tételő ennek a költségvetésnek olyan a bevételét illetőleg különben, hogy időnkint felosztva, a kiadások például havonként utalványoztatnak. A bevétel, de némely kiadási tételek is, kiigazítást igényelnek a zárszámadásban, ami a tényleges állapot előáll, több vagy kevesebb adatik ki vagy vétetik be. Bármennyire igyekezzünk a tényleges kezeléssel ragaszkodni az előirányzathoz, tökéletes lehetlenség — nem is említék egyebet, mint az üzemi kiadásokat — ezt megtenni. Matematico pontos költségvetést, olyant, mely a zárszámadásban is az utolsó garasig azonos összegeket mutat, még nem csinált egy állam sem, nem is fog csinálni. Itt mindig csak a valószínűség lehet a legnagyobb mértékével bíró hozzávetőleges kalkulussal van. Törökenni kell, ha lehet, megkarakterizálni a költségvetés keretén belül; hiba-e, ha az előirányzatot innét maradun? Szóval arithmetikai rektifikációk előfordulnak mindenütt.

Igy lévén a dolog, azt gondolom, hogy nincs ebben semmi különös, éppen nincs semmi hiba, semmi szépséghiba. Az az arithmetikai kalkulussal elenyészőleg jelentéktelen körülmény ahhoz a nagy érdekhez képest, ami fűződött ahhoz, hogy a kvóta csak fél évre állapított meg. (Helyeslés a jobboldalon.) Van szerencsém a t. képviselő ur megnyugtására ezeket elmondani, legyen arról meggyőződve, hogy minden körülménynek legteljesebb ismeretében látolasa után foglaltam el azt az álláspontot, amely érvényesült is. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc személyes kérdésben szólva, konstátálja, hogy még olyan lelkiismeretes ember is, mint Szell Kálmán miniszterelnök, kénytelen néha törvényellenes lépéseket tenni a 67-es alapon.

Szell Kálmán miniszterelnök: Bocsanatot kérek, azt a szót nem hagyhatom megjegyzés nélkül, hogy a t. képviselő ur nézete szerint nem jártam el alkotmányosan. Igenis azt állítom, hogy alkotmányosan jártam el és azt bizonyítottam, hogy amit diffikultált a t. képviselő ur, az az utánszámitási körülményből fejlődött ki. A költségvetést az egész évre állapítjuk meg, az egész évi összeg van benne. Már most kijelentem a pénzügyi bizottságban, hogy azt a körülményt, hogy a mennyiben a kvóta az év második felére változhat, én igen hajlandó vagyok a költségvetési törvényben egy bizonyos alakban kifejezésre hozni és azt mondani, hogy az ennyiedik cím ennyiedik tétele alatt felvett költségvetési költségek az egész évre megállapított hányadát képezik a delegációk által megszavazott közönségi költségvetésnek a 34.4 százalékos arány szerint; a mennyiben az év második felére a törvényhozás, vagy a törvény által előírt forum esetleg másképp állapítaná meg az arányszámot, az arithmetikus változást szenved. Én hajlandó vagyok a költségvetésbe ezt egy külön paragrafusba felvenni, csak azért, hogy kifejezésre hozzam azt a prezmúciót, amely alapul szolgál az ezen preliminárisnak és akkor még ez az arithmetikus baj sem lesz. De alkotmányosan így is alkotmányos, ha nem is lenne ez benne. Mindemellott, ismétlem, hajlandó leszek a költségvetési törvényben proponálni egy ily értelmű szakaszt. (Helyeslés jobbról.)

Holló Lajos kéri, hogy az előhaladt idő miatt mondani valóját holnap terjeszthesse a Ház elé. (Helyeslés.)

Élnök: Indítványára a Ház elhatározza, hogy a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésében a kisebb tárgyi költségvetést, mentelmi ügyeket és a mennyiben az idő engedné, a belügyi tárca költségvetését fogja tárgyalni.

Ülés vége délután 2 órakor.

BELFÖLD.

Schmidt József államtitkár lemondása. Schmidt Józsefnek távoztása a kereskedelmi minisztériumból befejezett dolognak tekinthető. Schmidt József alkalmasint már március elején elfoglalja az Országos Központi Takarékpénztár vezérigazgatói állását, amelyet Gröschl Imre halála után az igazgatóság felkérésére, Bujanovics Sándor alelnök és igazgatósági tag vitt egy esztendőig, de már akkor, amikor a felkérésnek eleget tett, kijelentette, hogy csak addig fogja a vezérigazgatói teendőket vinni, amíg alkal-

mas egyén nem találkozik. A Schmidt távozásával megüresedő államtitkári állás betöltésével Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, mint illetékes felhatalmazás alapján a *Politikai Értesítő* jelenti, egyelőre nem foglalkozik. Beavott körökben mindazonáltal tudni vélik, hogy a megüresült államtitkári állásra Mándy Lajos kereskedelemügyi miniszteri tanácsos kinevezése elhatározott és befejezett dolognak tekinthető.

KÜLFÖLD.

Hohenzollern és Habsburg. A berlini felhivatalos *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* Henrik porosz herceg hazaérkezéséről a következőket írja: Henrik porosz királyi herceg altengernagy 6 fenségét holnap, kedden, visszavárják Berlinbe. A császárszűnnapon fogja fogadni fenséges ücscsét. Henrik herceg Bécsből érkezik. Ott köszönetet mondott a német birodalom szövetségeseinek, Ferenc Józsefnek, a tiszteletreméltó császárnak az osztrák-magyar haditengerészet altengernagyává való kinevezetéséért és egyúttal újra tanuságot tett arról, hogy a Hohenzollern és a Habsburg házak között rendületlenül áll fenn a hű barátság. Az a rendkívül szives fogadás, amelyben Henrik herceg a bécsi udvarnál részesült, hozzájárul azokhoz a korábbi manifesztációkhoz, amelyek a két közép-európai császárság szövetségstársi politikai összetartását mindig újra megerősítették.

A háború.

Budapest, február 12.

Buller tábornok hamarabb találta meg a Tugelához vissza-, mint a Ladysmithbe elővezető utat. Ez csak természetes, hiszen előre meg is jósoltuk, még pedig minden profétai tehetség nélkül, csupán a körülmények egyszerű, természetes mérlegelése alapján. Epp ezért nem hiszünk a Buller állítólag tervezett negyedik kísérletében. A Colensónál visszavert s a Tugelán kétszer visszakergetett csapatokban nem igen lehet már annyi morális erő, amennyivel egy közönséges, nem pedig a legóriásibb nehézségekkel egybekötött expedíciót végre lehet hajtani. A másik ok, amiért a negyedik kísérletet halvaszületet ternék hihetjük az, hogy a boerok végre megunták, hogy mindig csak őket támadják s most ők támadnak s be akarják keríteni az experimentáló hadvezért. Ez a terv bizonyára könnyebben sikerülhet, mint amannak Ladysmith fölmentése.

Egy másik terv, Roberts főhadvezéré, az, hogy Kimberley fölmentse. Ehhez kevésbé szólhatunk hozzá. Roberts még nem bizonyította be, hogy rossz hadvezér s elégelezhetjük neki azt a föltevést, hogy alaposan átgondolt s kellő katonai tudással és gondnal végrehajtott haditerv alapján fog eljárni. Csak azt konstatáljuk, hogy nagy események vannak készülében: Buller bekerítése, illetőleg visszavonulásának elvágása, és Roberts előnyomulása. Az igazi hadjárat csak most kezdődik.

Mai távirataink a következők:

(Buller bekerítése.)

London, február 12.

Durbanból érkezett hírek szerint Buller legújabb veresége annyira fölbátorította a boerokat, hogy Joubert elhatározta, hogy már most támadás lép föl az angolok ellen. Joubert már meg is kezdte hateraz emberével hadművelését, amelynek az a célja, hogy Bullert bekerítse. Erről a hadműveletről mindenféle magántáviratok érkeztek ide s valamennyiből az tűnik ki, hogy jelentékeny boer csapatoknak Zuluföldre való bevonulása igen fontos dolog, sokkal fontosabb, semmint kezdetben hitték. A boerok rendkívül gyorsan nyomulnak előre s nincs, aki őket föl tartóztassa, mert egész Zuluországból alig van egy-két század angol katonaság.

London, február 12.

Még eddig nem jött hír arról, vajjon a Joubert vezetése alatt levő hateraz boernak sikerült-e Buller hadállását megkerülni.

London, február 12.

A hadügyminisztérium ma délelőtt tizenegy órakor kiadott jelentésében megerősíti azt a hírt, hogy a boerok a Tugelától délre megkezdték a támadást. A boerok megszállították a Tugela déli oldalán levő Bloysfarmot, amely csak nyolc mérföldnyire van Chieveleytől. Ennél a farmnál dombok vannak, amelyek a Tugela mindkét hídját és a Wylie és a Motinoux erősségeit fölött uralkodnak s ahonnan elláthatnak egészen Bulvánáig, sőt részben Ladysmithig is.

A *Daily Mail*nek jelentik Pietermaritzburgból 11-iki kelettel: A boerok megszállták a Bloysfarmot, amely ezen az oldalon Chieveleytől lóháton nem egészen egy óra alatt érhető el. A házat kórhaznak rendezték be. A farm területén hegyek vannak, amelyek a Tugelának mind a két hídját dominálják.

Brüsszel, február 12.

Ujabb hírek szerint Buller visszavonulása teljes deroute volt. A boerok a menekülő ellenséget üldözöbe vették és a Tugela jobbpartján egy erős pozíciót foglaltak el. Joubert előkészíti a Maritzburg felé való előnyomulást. Itt bizonyosnak tartják, hogy a legközelebbi nagy csataután Vilmos császár interveniálni fog.

(Ladysmith sorsa.)

London, február 12.

Buller kijelentette, hogy még egy negyedik kísérlet is akar tenni Ladysmith fölzsabadítására, de hozzátette, hogy ő maga sem bízik nagyon új kísérletének sikerében.

London, február 12.

A *Morning Post*nek jelentik Frereből: Minden igyekezet Ladysmith fölzsabadítására haszatlannak látszik, mert maga Buller kijelentette, hogy erre a földatra csak százezer emberrel vállalkozhatnék.

London, február 12.

A *Times* mai számában a következőket írja: A legújabb események után el kell készülnünk Ladysmith elesésére s az ezzel járó fájdalmas megálázásra és a megadással kapcsolatos erkölcsi következményekre.

London, február 12.

Ugy látszik, hogy a boerok Ladysmith déli részén új ágyukat állítottak föl vagy a régiek helyébe erősebbeket hoztak, mert mint Ladysmithből heliografálják, minden egyes ágyúlévőre megrendülnek a város összes ablakai. White napi parancsban figyelmeztette katonáit, hogy óvakodjanak azoktól, akik angol katonáknak öltözve oly színben akarnak feltűnni, mintha a felszabadító sereghez tartoznának és ily módon igyekeznek a városba bejutni.

(Roberts új haditerve.)

London, február 12.

A kormány hivatalosan jelenti, hogy Roberts harmincezer emberrel Kimberley fölzsabadítására vonul s onnan tovább fog nyomulni Bloemfontein ellen.

London, február 12.

French tábornokot a lovas hadosztály élére állították, amely Roberts hadseregével be fog nyomulni Oranje szabadállamba. Helyette a Rensburgnál levő sereg vezetését Kelly-Kenny tábornok fogja átvenni.

London, február 12.

A haretéren a legközelebbi napokban rendkívül fontos események várhatók. Roberts tábornagy a Modderriver partján álló hadsereg élére állott, hogy Kimberley fölzsabadítsa, ahol az inség már oly fokot ért el, hogy a lakosság már csak lóhussal táplálkozik, a halandóság pedig megháromszorozódott. A cenzura eddig elnyomta ezt a szomorú dolgot s csak most tudódik ki, hogy az asszonyok és a gyermekek január nyolcadika óta éheznek, mert a lóhúst undorodva lökik vissza, más eledelt pedig nem adhatnak nekik. A másik fontos dolog az, hogy a boerok megkezdték az offenzívát a Tugela tulsó partjára visszavetett angolok ellen. A legújabb hírek szerint hateraz boer utban van, hogy Buller visszavonuló útját elvágja.

Roberts előnyomulásáról, amelynek az a célja, hogy Kimberley fölzsabadítsa, a következőket jelentik tegnapi kelettel: Roberts tábornagy pénteken érkezett Moder-Riverbe. A katonák rendkívül lelkesen fogadták. Roberts nagyon megdicséerte Maconald highlander dandárát, amely a Koodoes-hegynél oly derekasan viselkedett. A boerok ugyanis a Koodoes-hegynél kelepet állítottak Maconaldnak; a legelől levő dombokat csak gyöngén szállották meg, de annál többen voltak a következő dombokon, de Maconald észrevette a eselt s még elég jókor menekült ki a veszedelemből. A boerok elpusztították a Merton-sidingston tul levő vasutvonalat, amiből azt következtetik, hogy nem tudják megvédelmezni ezt a vasutat.

London, február 12.

A hadügyminisztérium közlése egy hivatalos fokvárosi táviratot, amely szerint a boerok egy hatüvelykes és néhány gyorsan tüzelő ágyút szállítottak Mafekingből Kimberley alá s hogy ezekkel már meg is kezdték Kimberley bombázását. A boerok ezenkívül Kimberleytől keletre sáncokat építenek. Egy másik fokvárosi távirat szerint a boerok mult szombaton megkísérelték Clements ezredet Rensburg

mellett oldalról megtámadni, de az angolok visszaverték őket.

London, február 12.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Modder-Riverből: Methuen tábornoknak a főhadiszállásról érkezett utasításra adta Maconald tábornoknak azt a parancsot, hogy csapatait vonja vissza a Roodoes-hegyről. Katonai körökben úgy vélekednek, hogy Maconaldnak ez a manőver, amelynél csak rekognoszálásról volt szó, pompásan hajtatott végre.

(Angol csapatok pusztulása.)

Brüsszel, február 12.

A legutóbbi harcokról boer forrásból küldött hírek szerint az angol csapatok vétképpen demoralizálva vannak. Így a többi közt jelentik, hogy egy angol lovascsapat még a visszavonuló parancs kiadása előtt dezertált. Ezt a csapatot még eddig nem hozták vissza s azt hiszik, hogy az angol csapat boer fogságba került. A boerok a szerdai harcban nyolc ágyút vettek el az angoloktól.

London, február 12.

A szerdai harc az angol csapatoknak borzasztó megpróbáltatás volt. A boerok három oldalról lőtték rájuk s az angoloknak semminemű fedezetük sem volt, de vesztességük azért még sem volt túlságosan nagy. A boeroknak egy Maximágyúja egy ideig veszedelemben forgott s az angolok már közel voltak ahhoz, hogy hatalmukba ejtsék, de a döntő pillanatban megjelent Tljoim boer parancsnok, aki saját életének kockáztatásával és az angolok legsűrűbb tüzelése között megmentette a boer ágyút.

A szerdai bombázás erősségéről némi fogalmat nyújtanak a következő számok: Tizenkét perc lefolyása alatt hatvanhárom bomba robbant szét a Vaalkrantzon. Két óra alatt kétszáznegyven ágyugolyó esett a hegyre, nem is számítva a végtelenül sok Maximogolyót.

London, február 12.

Egy táviró ügynökség a következő verziót terjeszti Buller visszavonulásának okáról: Egy angol katonai ballon szerdán azt a szenzációs fölfedezést tette, hogy a boerok a Dornkloofon tizenkét nehéz ágyút állítottak föl és pedig oly ügyesen, hogy szinte lehetetlen volt, hogy az angolok észrevegyék. Haladás veszedelem fenyegette innen az angolokat és a katonai léggömb megmentette ezreiket a biztos haláltól. Buller ennél fogva elhatározta, hogy egész seregével visszavonul, de fűntartotta magának, hogy kedvezőbb viszonyok között még egyszer megkísérelje az előnyomulást.

London, február 12.

A szerdai küzdelemre vonatkozólag a hadügyminiszter még a mai napig sem tette közzé a vesztességeket. Buller hadseregében szolgáló tisztek után a kérdősködések a hadügyminisztériumban egész ostrommá rajultak, de a hadügyminiszter hivatalban kifüggesztett tábla mindig azt mutatja, nincs semmi újság. A hadügyminisztériumnak ezen eljárása itt nagy indignációi kelt.

(Az angol hadsereg reformja.)

London, február 12.

A hadügyminiszter az alsóháznak katonai reformjavaslatot fog benyújtani, amelynek főbb pontjai ezek lesznek:

Három új rendes hadtest alkotása, az évi önkéntes-állomány mekkéltözése és mindezeknek felszerelése elégséges tűzértséggel.

A kormány nem akarja behozni a sorozást.

(Lázadás a Fokgyarmatban.)

London, február 12.

Fokgyarmaton a lázadás mindinkább komolyabb válik. Egy farmert, mert veszedelmessége beigazolást nyert, letartóztattak. Egy nyilvános ünnepélyen a lakók Joubert egészségére és a boerok sikerére ittak. Az iskolákban a boerok sikereit imádkoznak és az egyházakban is ily értelemben hangzanak el imák.

(Ujabb hadi készületek.)

London, február 12.

A hadügyminiszter ma kijelentette a felsőházban, hogy a kormány 15 új gyalogászólójának, 37 tábori tüzerüttegnek, 6 lovasított üttegnek és 4 lovaseszrednek felállítását tervezi. Az unjonozás kielégítő. Októbertől januárig terjedő időszakban 20.000 ember állott be katonának.

(Vegyes hírek.)

London, február 12.

A *Daily Telegraph*nek jelentik a frerei táborból 11-iki kelettel, hogy ott minden teljesen rendben van. Az angol csapatok szelleme kitünő. A hőmérséklet forró. A sebesültek gyorsan gyógyulnak, mert nagyobbára könnyű sebeik vannak.

Rensburg, február 12.

Egy kis angol csapat ágyuzással kikergette a boerokat eligersfontein hadállásukból s ezzel lehetővé tette, hogy egy nagy angol szállítónak akadálytalanul menjen át a kocsitun. Angol részről senki sem sebesült meg.

London, február 12.

Keresztély Viktor yorki herceg, a walesi herceg fia, Hildyard tábornok hadsegédje, a szerdai csatában nagy veszedelemben forgott. Éppen mellette robbant szét egy boer ágyugolyó. A herceg elesett, de már a következő pillanatban fölkel s az ijedségen kívül nem érte egyéb baj.

London, február 12.

Lord Robertsnek a Modder-Riverhez való megérkezését összefüggésbe hozzák Robertsnek azzal az intézkedésével, amelylyel a nyugati vasvonal összes kocsijait katonai célokra lefoglalta. *Sterk-tromban sok katonai lázban fekszik.*

Róma, február 12.

Máltából jelentik, hogy Noel Gerards altenger-nagy a külügyminiszter kiküldetésében Rómába utazott.

London, február 12.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Rensburgból 11-iki kelettel: Az ellenség tegnap körülzárt két járart, amelyek nagyjából ausztráliai katonákból állottak. Néhányan megmenekültek, többen megsebesültek és tizenketten fogságba kerültek.

London, február 12.

A helyzetet itt általában pesszimistikusan fogják fel. Különösen aggasztónak tartják Kimberley sorsát, ahol tudvalevőleg Cecil Rhodes is van.

Róma, február 12.

Az *Avanti* szerint egy Rómában időző orosz diplomata kijelentette, hogy az orosz cár és Vilmos császár megegyezett abban, hogy ha a boerok újabb és döntő sikert érnek el a harcúterén, interveniálni fognak a béke megkötése végett.

HIREK.

Az öregség dicsérete.

A hetven éves emberek életbölcsességét minden idők gyermekei tiszteletben tartották, mert az ősz hajszálakkal ékes koponyákba szépen, sorjában felhalmozott eszméket raktározott be az idő s mert a vén szívekben nem a szenvedélyek laknak, hanem a nyugodt természetű, békés érzések. A vén ajkakra pedig sohasem tolul meggondolatlan szó. Odabent csendesen meglapulnak a mély-séges gondolatok, amíg szóvá nem formálódtak, s amíg bele nem helyezkedtek valamelyik okos, világos rendszerbe, addig semmi könnyörgésre ki nem bujnak a fogak sővénye mögül.

A hetven éves emberek a nagy gondolatok világos szavú költői, akik csodálatos harmóniába olvasztják mindazt, ami bennünk még sokhangú disszonancia, akiknek csendes tó már a lelkük, melyen az okos béke hajói ringanak s mely felett a leszűrt eszmék nap-sugara árasztja fényességét.

A hetven éves emberek szavát a vilá-gosság és átlátszóság jellemzi, ez a nagy képesség, amelylyel a legnehezebb kérdéseket úgy megoldják, mintha egyszerű, gyerek-mesék volnának. Soha öreg ember homályos, félig értett vagy csak megérett fogalomról nem beszél s azért csodálatraméltó most Szász Károly, a Kisfaludy-társaság hetven éves alelnöke, hogy ősz hajszálai dacára, vén szíve dacára, ma ifjához illő hevességgel olyan dolgokról beszélt, melyek nem huzódtak meg s nem helyezkedtek világos és okos rendszerbe, mielőtt elhagyták volna a fogak sővényét.

Szász Károly egyetlen egy szóba foglalta össze a festészet és a szépirodalom aggasztó tévedéseit, elnevezvén azokat *szecessziós irányúnak*, amivel nem annyira aggodalmait, mint inkább komoly aggodalmainak hiányát jellemezte. A hetven éves emberek sohasem aggodnak színleg, hanem mindig komolyan s öreg szívük nyugodtságával aggodnak azért, amit szeretnek. Soha sem mondanak mást, mint amit gondolnak s a

maradiság védelmében is olyan komolyak, hogy előbb jól megnézik az ellenséget s nem nevezik szecesszióznak az ellenség katonáit, holott azokat nem így hívják, hanem egyszerűen: fiatalágnak nevezik őket. Amikor a kerepesi-úti koronás bazár kirakatában azt írják minden árucikkre, hogy: „szecesszió”, akkor ott biztosra lehet venni, hogy a boltosnak nincs Vaternörderje, nincs komoly rendszerbe leszűrt életbölcsésége, hanem vannak élelmes, üzleti elvei s nem törődik avval, hogy a fogalmakat takarja-e a szó, vagy nem takarja. De a mikor a hetven-éves aggastyánok mondanak valamit, olyanok, akiknek Vaternörderjük is van, komoly rendszerbe leszűrt életbölcséségük is van, akkor elvárja minden ember, hogy a széles általánosítások elmaradjanak, a szavak fogalmakat fejezzenek ki s az irodalmi társaságok alelnökei és elnökei hetven éves bölcsés-gükkkel ne szavakat gyilkoljanak le, hanem veszedelmes ellenséget.

Meg van azonban a nyilvánvaló oka annak is, hogy miért kellett ebbe a szóba kapaszkodnia Szász Károlynak. Egyszerűen azért, mert az új eszméket nem merte meg-támadni, mert konzervatívizmusában nem volt meg a kellő komolyság. Miért nem határozta meg inkább azt, hogy mit jelent az a szó, hol jelentkeznek azok a téves beteg-ségek s hol vannak azok, akik a magasba törekedve, jobb kereset reményében megváltoztatják az egy darabig követett irányukat s más irányba esznek át?

A hetven éves aggastyánok, bármily konzervatívek legyenek is, sohasem gyanusitanak, sohasem mondanak fél gondolatokat s sohasem gyilkolják le egy szó, egy határozatlan, önmaguk által sem értett fogalom takarója alatt azokat, akik fiatalon könnyelműségük miatt még nem jutottak be a Kisfaludy Társaságba.

Szász Károly ezuttal nem volt öreg ember. Egy kicsit beszélt, mert végre is olyan régen nem fordított már verset, hát így kellett életjelt adnia magáról.

Ezer szerenese, hogy ez a beszéd nem fogja megállítani az időt s hogy megmarad ifjúságunkban az igazi öregség tisztelete.

G—A.

Budapest, február 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-én új cíbfűze és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

Mínthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— Személyi hír. Pártos Gyula fővárosi bizottsági tag; műépítész az új postatakarékpénztári palota tanulmányozása végott ma Berliibe utazott.

— Kihallgatásokról. Ferenc Ferdinánd főherceg Bécsben ma többek között kihallgatáson fogadta Lohkovitz herceg tartományi főmarsallt, gróf Csiráký főudvarnagyt, gróf Welsersheimb nagykövetet, Spens-Boden, Böhmb-Baverk, Rezek, Call, Prentak osztrák minisztereket, a bécsi magyar egyesület elnökségét, a Duna-egyesület elnökségét és az osztrák hivatalnokai kar iskola-egyesületének elnökségét, valamint több idegen katonai attasét.

— Stefánia főhercegnő esküvője. Bécsből táviratozza tudósítónk: Stefánia főhercegnő és gróf Lónyay Elemér esküvője a miramarei kastélyban lesz. Az esketési szertartást a triestzi püspök végzi.

— A Petőfi-ház. Torontálmegeyében most fejezte be *Delimani* Lajos alispán a vármegye gyűjtését a Petőfi-házra. Összegyűjt 2052 korona. Érdekes, hogy az adakozók legnagyobb része a nemzetségek közül került ki.

— A hercegprímás születésnapja. Vaszary Kólos bitoros hercegprímás ma ülte meg egész esendben hatvannegyedik születésnapját. Az ősz főpap reggel nyolc órakor csendes misét mondott házi kápolnájában és azután elolvasta az ország minden részéből érkezett üdvözlő táviratokat és leveleket. A nap folyamán közéletünk számos kitűnősége írta fel nevét a primási palotában kitett üdvözlő ivre, a püspöki kar tagjai pedig távirattal üdvözölték a magyar egyházfejedelmet. Az udvari papság Esztergomból jött le a hercegprímás üdvözlésére. Az udvari papok szerenese kiváratát *Bolthid* József püspök, érseki helynök tolmácsolta. Az uradalmi gazdatisztek Vaszary László gazdasági tanácsos vezetése mellett tisztelegtek, a központi papnevelő intézet előjáróságát Várossy Gyula prelátus és Krizsán Mihály pápai kamarás, igazgató vezették a hercegprímás elé. A tudományegyetem hittudományi kara Berger Ev. János dékánál élén fejezte ki szerenese kiváratát a hercegprímásnak. A kerületi papság már tegnap tiszteltgött testületileg az egyházfejedelemtől. Délben ebéd volt a hercegprímásnál.

— Széll Ignác jubileuma. Széll Ignác államtitkár ez év derekán tölti be közhasznu működésének harmincadik évét. Ez alkalomból a belügyminisztérium tisztviselői körében mozgalom indult meg, hogy a szeretve tisztelt államtitkár előtt ragaszkodásuknak és nagyrabecsülésüknek méltó módon adjanak kifejezést. A belügyminisztérium tisztviselőivel együtt mindazok, akiknek alkalmuk volt a derék férfival akár mint tisztviselővel, akár mint magánemberrel érintkezni, bizonyára azon lesznek, hogy Széll Ignácot pályája e kiemelkedő utjelzőjénél szívélyesen üdvözöljék.

— Ebéd a miniszterelnöknél. Széll Kálmán miniszterelnök ma délután ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: Samassa József érsek, gróf Andrássy Aladár, gróf Csekonics Endre, Wekerle Sándor, báró Wodianer Albert, gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, Bolgár Ferenc, Daniel Gábor, gróf Erdődy Gyula, Gajari Ödön, Győry Elek, Hódossy Imre, Janicsáry Sándor, Matusha Péter, Thaly Kálmán, gróf Teleki Sándor, gróf Tisza István, Vészi József és gróf Zichy Aladár.

— A német császár özösose Bécsben. Bécsből táviratozza tudósítónk: Henrik porosz herceg, a német császár özösose ma délelőtt az uralkodó család valamennyi tagjánál, az udvari főméltóságoknál, Goluchowski grófnál, Körbernél, a bajor és szász követnél látogatást tett. Délben a herceg a német nagykövetség, közvetlenül a dejeuner előtt átadta Minuttilo altengernagynak az I. osztályu gyémántos, porosz koronarendet és Höhnel korvettkapitánynak a porosz koronarendet. A dejeuneren Henrik herceg Eulenburg herceg nagykövetet köszöntötte fel, aki meghatóttan mondott köszönetet és azt mondta, hogy nagy örömeire szolgál, hogy ő az első, aki a herceget német területen üdvözli. Este ő felségénél udvari ebéd volt a herceg tiszteletére, amelyben Henrik herceg és kísérete, a főhercegek és főhercegnők, Eulenburg herceg nagykövet és felesége, a nagykövetség személyzete, gróf Goluchowski külügyminiszter, a legfőbb udvari méltóságok, Körber miniszterelnök, báró Beck vezérkari főnök, Spaun tengernagy és több más előkelőség vettek részt. A herceg ma este elutazott Berliibe. A király a pályaudvarra kísérte a herceget és meleg kézzorítással bucsuzott vendégétől, akinek a vonata fél 10 órakor elindult. A király szalutálva állott a perronon, amíg csak a herceget láthatta és azután visszahajtatott a Burgba.

— Művészházasság. Két érdekes házasságról ad hírt berlini tudósítónk távirata. Arról van szó, hogy a 69 éves Joachim József, a magyar származásu világhírű hegedűművész feleségül veszi Melba asszonyt, a híres énekesnőt, aki legutóbb a budapesti közönségnek is bemutatkozott. Melba asszony már jóval túl van a harminc esztendőn, de még ma is jórészt feltűnő szépségének köszönheti sikereit. A másik rószalancot *Bellincioni Gemma* udvari kamaraénekesnő alakja körül fűzi berlini táviratunk. Szívének választottja hír szerint egy olasz gróf, akinek a kedvéért mostani körútjának befejezése után véglegesen szakít művészi pályájával.

— Diplomáciai est. Báró Aehrenthal pétervári osztrák-magyar nagykövetnél tegnap volt az idei első estély, a melyen a diplomáciai kar tagjai, sok főbb orosz méltóság, az udvari méltóságok és más előkelőség volt jelen.

— Övaidő. A magyar országos központi fakarékpenztár főtisztviselői tegnap este a Royal-szálló egy különteremben bankettet rendeztek az intézet igazgatója, Földiák Vilmos tiszteletére, hivatali működésének harmincadik évfordulója alkalmából. Lelkes felköszöntőkben méltatták az igazgató érdemeit és biztosították a hivatalnokai kar szeretetéről. Az ünnepeket meghatóttan mondott köszönetet az övaidőért.

— **Az ügyvédek és az exlex.** Érdekes ügy ez, megfigyelni való, mivelhogy képet ad a magyar judikaturáról. Arról is, amelyek nem független s arról is, amelyek mindenféle politikai szempontoktól függetlenül intézi el a maga dolgát. Az *exlex* idejében néhány ügyvéd megtárgalta az adónak azt a formáját, melyet peres írásokra bélyegben kell lenni. Teljesen törvényes alapon állottak s azt mondták, hogy a kormányban abban az időben nem volt adószedési joga. Tehát nem kötelezősen senkinek beszovalgatni azt az adót — kötelezettség nélkül. A hivatalos írásokat megteleítették és kiróttak rájuk egy csomó bírságot is. Az ügyvédek persze nem voltak hajlandók arra, hogy bírságot fizessenek olyan bélyegtelen papírosért, ami nem véletlenül, hanem szándékosan lett azú — és főbebezték a pörös írások ügyét a közigazgatási bírósághoz. Ez a független bíróság most döntött ez ügyben s kimondta, hogy az *exlex* idején nem volt följogosítva a kormány arra, hogy adót szedjen, tehát nem is lehet tőkét kovacsolni abból, hogy valaki abban az időben adót nem fizetett.

— **A párisi világkiállítás veszedelme.** Mint párisi tudósítónk jelenti a Szajna folyó hetek óta árad. Némely helyen, ahol alacsony a part, túllépte medrét. A világkiállítás igazgatósága a legnagyobb nyugtalansággal nézi a víz emelkedését. A Szajna két partján épült pavilonokat komolyan fenyegeti az áradás. Legnagyobb a veszély a *Vieux Paris* nevű mulatóhelyen. Az épületek közvetlenül a Szajna mellett állanak a Magyarországi pavilonjai is és mivel a legtöbbször közülük faszervezetűek, a víz rövid idő alatt tönkretelhet a valamennyit. A villanyosság pavilonjában, amely a legalsóbban fekszik, már is károkat okozott az áradás. Pár nap előtt elborította egyik szárnyát és ma már konstataáltak, hogy az épület e része csaknem három deciméternyire süllyedt le.

— **Róma legegészségesebb embere.** Ki volna más ez az ember, mint a pápa, ez a vaségészség. Ugy esett tudnivaló a dolog, hogy Rómában roppant nagy mértékben lépett föl az influenza s talán a legelső volt azok között, akik beleestek a bajba, a pápa. Azonban nagyon hamar, egy-két nap alatt ki is lábolt belőle s most egész Róma az influenzával vesződik, a pápa pedig egészséges, mint a makk. Ugy írják a római újságok, hogy erre a különös állapotra azt mondta a pápa doktor Laponinak, az orvosának: — Lásza, kedves doktor. Az újságok csunyan bántak el velem. Talán már huszszor is holttá nyilvánították, pedig hát én vagyok Róma legegészségesebb embere.

Es igaz van. Éppen csak egy a baja 5 szentségének. Hogy öreg, nagyon öreg.

— **A király háza.** A király belvárosi házána alapozási munkálatait a minap megkezdék és már felállították azokat az óriási szalfényeket, a melyekre az építési állványokat helyezik. A munkások az árbocokra nemzeti színű lobogót tűztek ki.

— **Főri esküvő Zágrábban.** A zágrábi székesegyházban ma volt *Deym* Mária grófnőnek, Blanka főhercegnő udvarbírójának és dr. *Natherni Ottó* bárónak az esküvője. Az esküvőn jelen volt *Lipót Saluator* főherceg, a feleségével és gyermekeivel.

— **A feltámadt Walsin-Esterházy** életjelt adott magáról. Levelet írt a szenátus amnesztia-bizottságának elnökéhez, amelyben protestál az amnesztia ellen és követeli, hogy a törvényszék előtt megjelenhessék és védekezhessék az ellene emelt vádak ellen. E hírtelen feltámadt igazságszeretető *Esterházy*ban senki sem tudja megérteni. Valami hátsógondolata van minden bizonynyal a hírhedt ulánusnak. A *Siedle* egy munkatársa nem régen találkozott Esterházyval Londonban, a Leicester Square tájékán. Nem eleget beszélt vele, de jól megfigyelte. Azt beszéli, hogy arcának kifejezése még nyugtalanabb, vadabb, mint volt a Zola-pőr idejében. Arca sápadt, beesett, egész alakja lesoványodott. Ruhája kopott, elviselt. Leri róla a nyemor. Lassu léptekkel, kezét zsebébe mélyesztve ment keresztül a Squareon. Saját gondolatai nagyon foglalkoztathatták. Nem látta ott észrevenni a körülötte sűrű-forgó ember-tömeget.

— **Pincérek gyűlése.** A fővárosi pincérek a díjtalan munkaközvetítés érdekében február 13-án, délután fél négykor a Casino kávéházban gyűlést tartanak.

— **A resicai sztrájk.** *Resicáról* távira tozó tudósítónk: *Gartner* Zoltán fűszelgábró ma reggel fölhívást intézett a resicai munkásokhoz, amelyben figyelmezteti őket, hogy a munkába állók bántalmazása törvénybe ütközik és a hatóság gondoskodik a dologba állók kellő védelméről. Reggel hat órakor, amikor a heti munka újra kezdődött, az olvasztók munkásain kívül a hidászok és a gépgyár munkásai közül is többen újra megkezdtek a munkát. Az acélhuta és a bányászati üzeme tökéletes rendben folyik tovább. A község már sokkal nyugodtabb, s a rendet eddig egyetlen kihágás sem zavarta meg.

— **A mallotózus Krüger.** A transvaali köztársaság híres elnökéről, *Krüger* apóról írják a következő kedves kis történetet. A haboru előtt fölébe jutott az a hír, hogy az elbizakodott angolok már építettek is számára fogházat Szent Ilona-szigetén. *Krüger* tudomásul vette ezt a hírt, jóízűen mosolygott rajta, de nem szólt reá semmit. Mikor azonban az első, 1400 emberből álló angol fogoly-szállítmány Pretóriába érkezett, *Krüger* így szólt titkárához Reitzhez.

— Titkár ur, jó lesz irni Chamberlainnek, hogy mennyire adja bérbe Szent Ilona-szigetét, mert oda szeretném küldeni az angol foglyokat...

Chamberlain — ha olvassa — bizonyára nem fog jóízűen mosolyogni ezen a megjegyzésen.

— **De gustibus...** A kolozsvári pályakoszorúzott versekről, amelyeknek dr. *Nagy Mór* városi tanácsosa a poetája, néhány nap óta az *Ellenzékben* *Eperjessy Dénes*, kolozsvári tanár *Babér, avagy keserű lapu?* címmel külön mellékleten részletes bírálatot ír. A silány verseknek ez a kemény kritika jó reklám volt. A költőnek ugyanis tizenkét kötetre menő költeményeiből ötszáz példányt, összesen hatezer kötetet rak táron. Ezeket a könyveket néhány nap alatt mind megvették s egy kiadó fényes ajánlatot tett egy második kiadás rendezésére. A közönség izléséről, ime, nem lehet disputálni.

— **Guáin sokba kerül.** Az újságolvasó közönség még élénken emlékszik azokra a viharos jelenetekre, amelyek a sokat emlegetett Chabrol-utóban játszódtak le. A sok ideig ostromzár alatt tartott utca kereskedői és iparosai méltányos panasszal fordultak a kormányhoz, kérve, hogy kárpótolják őket azokért a veszteségekért, amelyeket az ostromzár miatt szenvedtek. A károk és a követelések oly nagyok, hogy a kormány a parlamenttel fogja a szükséges pénzt megszavaztatni.

— **Házasság.** Diszes esküvő volt ma a belvárosi főplébánia templomban. *Zipernovszky* Fülöp magyar államvasuti főmérnök, *Zipernovszky* Károly műegyetemi tanár testvéröccsége vette oltárhoz *Kladió Irma* kisasszonyt, özvegy *Kladió Vilmos* tanár és hereditárius nővérét.

Dr. *Steiger* Lajos, az ismert zeneszerző, a pesti izraelita hitközség helyettes titkára tegnap vette oltárhoz *Komlós Melánia* kisasszonyt, *Komlós Ignac* leányát. A szertartás alatt a kórus *Lazarus* főkantort vezetés alatt a véglegesen erre az alkalomra írt saját szerzeményű zeneművét adta elő.

Dr. *Pick* Jenő fővárosi ügyvéd e hó 18-án, vasárnap dében 12 órakor vezeti oltárhoz *Klein Irma* kisasszonyt, *Klein Berthold* kereskedő leányát a dohány-utcai zsidó templomban.

Görög Kálmán fővárosi kereskedő, e hó 11-én eljegyezte *Mátra* Mór budapesti kereskedő leányát, *Rizáit*.

Lukács D. Dániel tisztviselő vasárnap délelőtt kötött házasságot özvegy *Mandel* Mórné született *Büchler* Berta asszonnyal.

Bauer Lipót tegnap vette oltárhoz *Salzberger* Regina kisasszonyt Budapesten.

Baár József, a Duna-Gőzhajózási társaság kapitánya tegnap vette oltárhoz *Sziroka Adél* kisasszonyt, *Sziroka* Gusztáv ág. hitv. ev. lelkész leányát Apostagon.

— **Szocialista tüntetés a temetőben.** Párisban tegnap temették el *Lavrov* orosz szocialistát. A temetésen mintegy hatezer ember volt, közöttük sok francia és orosz forradalmi csoport. A koporsó tele volt koszorúval; az egyiknek, mely tuskéből volt, ez volt a szalagján: *A scibériai importáltak és politikai fejgyenek nagymesterüknek, Lavrovnak.* Egy papot, akivel a gyászmenet találkozott, megállították és ezzel a kiáltással fogadták:

— Le a reverendával!

Mások ezt kiáltották:

— Éljen a kommun!

Utközben a gyászolók az *Internacionale* dalát énekelték. Végül verekedés támadt a rendőrök és a szocialisták között. A szocialisták ugyanis vörös lobogót akartak kibontani, de a rendőrség nem engedte meg. Egy vörös zászlót összetéptek, egyet elkobozott a rendőrség, két embert pedig letartóztattak.

— **A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete** újabb a következő adományokat vette: *Csetei* Herceg Péterfő 1000 korona, *Rosenfeld* Henrikfő 200 korona, *Jékai* Mórtól (alapítványi kamat) 100 korona, *Bálibizottságoktól*: aporetáns bál 50 korona, a fűszerkereskedők egyesülete 50 korona, technikus táncestély 50 korona, medikus táncestély 60 korona, doktor bál 50 korona, bűtesőde bál 30 korona, Frűbel-nőgyűlet 30 korona. Mindezeket az adományokért halás köszönetet mond a Nyugdíjintézet igazgatóság.

— **Kaucióikkasztó százasos.** Sopronból távira tozó tudósítónk: *Schifter* Emil lovag volt százasodt ma letartóztatták. *Schifter* Prágában katonai irodát állított föl s hivatalnokokat szerzödtetett, akiknek a kaucióját elikkasztotta. Időközben körözést bocsátottak ki ellene s ennek következtében Sopronban elfogták. Az elikkasztott összeg körülbelül ötezer forint.

— **A gavallér meghalt a fogházban.** Aradmegyében Fekete-Gyarmaton volt a leg-gavallérabb községi jegyző. Kicsi volt a fizetése és mégis csodálatosan tudott uraskodni belőle. Egyszer aztán persze hogy vége lett a jó munkának s *Zachariás József* letartóztatták, mert ki-sült róla, hogy vagy negyvenezer forintot elikkasztott a község meg a megye pénzből. A törvényték hat esztendő fogságra ítélte el. Hármát már ki is töltött belőle. Jól töltötte ki. Munkavezető lett a rabtársai között és semmi panasz se volt rá három hosszú esztendő alatt. A rab-élet azonban tönkretette az egészségét s most meghalt a váci fogházban. Holttestét haza viszik a szülő falujába, Zárandra.

— **A betegsegítő pénztárak és a magán-orvosok.** Egyik vidéki kerületi betegsegítő pénztár azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszter-hez, hogy kötelezze a vidéki orvosokat, hogy a pénztár tagjait bizonyos meghatározott díjszabás szerint gyógykezeljék. Ebben a tárgyban a kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg most értesítette az illető betegsegítő pénztárt, hogy a magánorvosok — szabad egyezkedési joguk lévén — nem vethetők alá semmiféle díjszabásnak. Azonban, minthogy a községi, illetve körörorvos köteles a község, illetve szövetkezett községek szegényeit ingyen, a vagyonosokat pedig a díjazás iránt a községgel előzetesen kötött egyezség szerint orvosolni, nyilvánvaló, hogy a községi vagy körörorvosok a községi, illetve az orvosi kör kötelekébe tartozó betegeket, — tehát a betegsegítő pénztárak tagjait is, — kötelesek az ott érvényben levő díjszabás szerint gyógykezelni. A miniszter utasította a körörorvos kerületi pénztárt, hogy a községi vagy körörorvosok ellen esetleges túlkövetelések miatt forduljon orvoslásért az illetékes egészségügyi hatósághoz, a magánorvosokkal pedig igyekezze megegyezésre jutni díjak tekintetében.

— **Halálozás.** *Szakson* István, államvasuti állomásfőnök 10-ikén meghalt *Mária-Radnán* negyvenkét éves korában.

Bartholomeidesz János, nyiregyházi ág. ev. lelkész, tisztelbéli főesperes, a Ferenc József-rend lovagja életének 86-ik évében meghalt. A boldogult 63 évig buzgó lelkipásztor volt a nyiregyházi egyháznak s mint esperes nagy érdemeket szerzett a tótajku hívek magyarosítása körül.

Rosenberg Henriette, a zala-egerszegi nőgyógyász, 10-ikén meghalt. Az elhunyt urnó harminc évről elölte a nőgyógyász, a jótékonykodás feledhetetlen nagyságot viszt benne. Ma délután temették el nagy részvét mellett.

— **Fizetése képtelen sörgyár.** *Nagyváradról* távira tozó tudósítónk: *Lówy* Ignác, peceszőllősi nagy sörgyára fizetése képtelen lett. A passziva 400.000 korona, az aktiva 600.000 korona, ezért a gyár hitelezőitől moratóriumot kapott. A gyár évi termelése 15000 hektoliter volt.

— **Misztifikáció.** Felkértünk az alábbi sorok közlésére: „A *Csongrád megyei Ellenzék* nyomán több újság egy távirati szöveget közöl, mely *Sima Ferenc* urhoz van intézve s neven aláírásával van ellátva. Megengedem, hogy *Sima Ferenc* ur ilyen táviratot kapott, de ha igen, akkor velem is, velem is misztifikáció történt, mert én hozzá semmitféle táviratot nem intéztem. *Bartha Miklós.*”

— **Az Acclorito-pőr.** *Acciorito*, az *Umberto* király elleni merénylőnek és cincostársai pörének tárgyalása március hatodikán kezdődik.

— **Az Etna kitörése.** Rómából írják, hogy az Etna újból rakoncátlankodik. A minap több kilométernyi magasságra lövelt ki központi kráteréből gőz, kő és hamu. Földrengés nem volt, csak óriási dördülés reszkettette meg a levegőt.

— **A gyilkosok szektája.** *Amsterdam* ből távira tozó: Annak a szektának a vezetőjét, amely valási örüleiből gyilkolt, negyvennégy társával együtt az örültek házába zárták. A lakosság magatartása egyre fenyegetőbb. *Serrnek*, a szekta fejének öcsét, aki teljesen ártatlan, megfogták és a *Maas* folyóba fullasztották. A tüntetés a protestánsok ellen egyre tart.

— **Somossy Mulató.** A bibliai operák és operettek előadásai 18-ikán kezdődnek a *Somossy* Mulatóban. Ekkor vonul be egy nagy lengyel-zsidó mintársulat, mely egy hónapra át tőkletes előadásban, és a régi lengyel tradíció egész értelmiségében hozza színre a keleti operette és operairódalom leg-szebb gyöngyét, melyeknek szerzői *Goldfaden*, *Davidson*, *Auerbach* és *Mogulesku*. A társulat negyven tagból áll és harminc darabot tart repertoiron. A tagok a hőber passziójátékok remekhangú színészei és énekesei, kik mind a természet egyszerű gyermekei; előadásukban mely és sajátzerű hatást gyakorolnak a hallgatóira. A társulat egyebek között előadja a *Sulamith*, *Barkochba*, *Jerusalem* leánya, *Alexander*, *Jerusalem* hercege, *Pharao* király és *József* Egyiptomban című darabokat is. Az érdekes társulat vezetője *Weinberg* igazgató, karmestere pedig *Wolfsthal*, a híres lengyel gondokaművész, aki a bibliai operák előadását a legnagyobb tökélyre emelte. Az érdekes előadások bizonyára nagy érdeklődést fognak kelteni a fővárosban.

(x) **Uj kávészétküldési telep.** A Fratelli Deisinger kávénagykereskedő cég, mely eddig Triest kikötővárosból csak tömegárként bocsátta forgalomba a kávét, legújabb triesti telepét is berendezte a flumei mintájára s 5 kgr.-os csomagokban is fogja a kávét s teát a nagyközönségnek rendelés szerint küldeni.

(x) **Akácfa-szappan** 1. korona. Akácia-poudre, fehér, rózsá, vagy krém színben 1. korona. Akácia-arc krémje 2. korona. E kiváló arcszépítő és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszertárakban. Főraktár: Krieger Gy. gyógyszer-tára Budapest, Kálvintér.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros kölcsöne.** A székesfőváros részéről az idén január 31-én átiratot intéztek a Hitelbankhoz, hajlandó-e a 100 millió koronás kölcsön opciója tekintetében a márciusban lejáró határidő előtt nyilatkozni. Erre az átiratra tegnap érkezett meg Halmos János polgármesterhez a válasz a szövetkezett pénzintézetektől s hivatkozva a pénzpiac kedvezőtlen helyzetére, valamint arra, hogy éppen ennél fogva nagy nehézségekbe ütközik a fővárosi költségek elhelyezése, kijelentik, hogy az opció jogot nem hajlandók igénybe venni. Minthogy a fővárosnak halaszthatatlan kiadásokra szüksége van pénzre, ma délután tanácskozára gyűlt össze a kölcsönügyi bizottság Halmos János polgármester elnöklése mellett s elhatározta, hogy mielőtt a pénzintézetekhez fordulna, az ügyet előbb a saját kebelében fogja tárgyalni.

(*) **A Hungária-úti villamos vasut.** A belügyminiszter most leiratban értesítette a fővárost, hogy a Hungária-úti vasutra vonatkozó kérelmét teljesíthetőnek nem találta.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Jászai Mari németországi körúton.** Jászai Mari a napokban levelet kapott Berlinből, amelyben felszólítják a kiváló művésznőt, hogy mi helyest lép a Nemzeti Színház kötelékéből, kezdjen egy berlini vendég szereplést s innét aztán induljon művészi körútra a nagyobb németországi városokba. A levél, amelybe alkalmunk volt bepillantani, a legnagyobb meglepetésnek ad kifejezést azon a szenzációs művészi eseményen, hogy a művésznő nem újította meg a Nemzeti Színházzal való szerződését s különösen hangsúlyozza, hogy úgy Berlinben, mint mindenütt Németországban a legnagyobb érdeklődéssel várják Jászai Marit, hogy az ő nagy művészetével megismerkedjenek. Ez a művészi körút, ha egyáltalán megtörténik, mindenesetre csak a nyáron kezdődhetnék, mert április hónap folyamán Jászai Mari már fellép a Vigaszínházban, remélhető diadalainak új színpadán.

** **Művészet a Vigadóban.** A Székesfővárosi Államrendőrség Tisztikarának Nyugdíj-pótló és Segítő Egyesületének a Vigadó nagyertermében rendezett nagyszabású művészeti, egy művészi programja, mint jövendelműsége szempontjából is a legfényesebben sikerült. A programja a legelőbbkelő színvonalon állott s a budapesti színházak elsőrangú erőit gyűjtötte egybe, mint Márkus Emilia, Szilágyi Arabella, B. Eárdossy Ilona, Dióssy-Handel Berta asszonyokat, Ney Dávidot, Takács Mihályt, Zilahy Gyulát, Larizza Vilmost, akik egy-egy értékes és élvezetes ponttal gazdagították a műsort. Közülük még a Grünfeld-Bürger vonónégyes népszerű tagjaitól hallottunk két művészi előadást pécsi-től (Haydn és Ruff-tól) és M. kir. Opera zenekarának négy puzonistája Luk, Neuhäuser, Stoffel és Trebussz adtak elő két számot a Tannhäuser operából. Az elegáns közönség, amely színültig megtöltötte a Vigadó nagyertermét, bő tapsokkal jutalmazta a közreműködő művészeket. A művész estén ott láttuk Márkus József főpolgármestert, Rudnay Béla főkapitányt, Rózsavölgyi és Halmos alpolgármestereket, Sélley, Bezeredy és Liphay miniszteri tanácsosokat, Sajó, Krecsányi s a többi fővárosi kerület kapitányait, továbbá Barlovicz szerb főkonzult. Az érdekes és értékes művészeti bankett követte.

** **Feld Irén a Nemzeti Színházban.** Feld Irén, Feld Zsigmond színházgató leánya, aki tavaly nyáron többször jelét adta figyelemreméltó drámai tehetségének, mint értesülünk, a jövő hónapban vendég szerepleni fog a Nemzeti Színházban. Az intendáns már több ízben tárgyalt a fiatal művésznővel a vendég szereplés kérdésében.

** **A Magyar Színházról.** Boros Endre, a Magyar Színház kitűnő komikai művésze, aki Névtelen levelek egyik előadásán a színpadon rosszul lett, s azóta súlyos beteg volt, már teljesen felépült, csütörtökön lép fel újra, ugyancsak a Névtelen levelekben, melyben Leperchois szerepe a művész egyik legkitűnőbb alakítása.

** **Tüntetés az intendáns ellen.** A Nemzeti Színház pénteki premierjén, amelyen tudvalegőleg Sudermann Hermannak Keresztelő János című tragédiája került bemutatásra, egy az intendánsra nagyon kellemetlen incidens is történt, amelyről a premierről szóló beszámolókat hallgattak, de most utólag mégis nyilvánosságra került. Ez a kellemetlen incidens egy parázs kis tüntetés volt, amely az intendáns ellen irányult. Abba a dörgő tapsviharba ugyanis, amellyel a Nemzeti Színház lelkes közönsége Jászai Marit ünnepelte, a nézőtér különböző oldalairól kiáltások hangzottak bele:

— Abaug Keglevich!

Ezt a tüntetést, mint utólag kiderül, az egyetemi ifjuság rendezte, amelynek fiatal vére mindig felpezsdül, valahányszor a művészet nagy igazairól szó van . . .

A Keresztelő János premierjének a napján ugyanis a következő felhívást közzétették az egyetemen: Egyetemi polgárostársak!

Ne engedjük, hogy a nagy Tragikát, az egyetlen egyet, aki a miénk. Jászai Marit elvonják nemes missziójának azon teréről, mely egyedül csak őt illeti meg, s mely irt távoztával pótolni soha sem lehet.

Föl téhát! Mutassuk meg, hogy szeretjük a magyar Muzsát s érette lelkesedni tudunk.

Jelenjünk meg minél nagyobb számmal és tüntessünk oly hódolattal és tisztelettel a nagy Tragika mellett, amint azt a magyar nemzet fiaitól méltán várni lehet.

Ezt a felhívást közel száz egyetemi ifju írta alá s hogy a felhívásnak csakugyan volt fogamatja, azt ezeken az aláírásokon kívül az a parázs kis tüntetés eléggé bizonyította, amelyről fentebb szóltunk.

** **Pálmay Ilka visszavonulása.** Most már a bécsi sajtóban is felmerül annak a híre, a miről különben a Budapesti Napló már régebben írt, hogy Pálmay Ilka az idei őszön véglegesen visszavonul a színpadtól. A bécsi Extrablatt, amely mély sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a színpad ezt a ragyogó tehetséget elveszti, úgy értesül, hogy a művésznőt magántermészeti okok birták rá a visszavonulásra. Ez a mi értesülésünknek is egészen megfelel. A művésznő különben, mint biztos forrásból értesülünk, fényes művészi pályafutását azzal fejezi be, hogy magyarországi körútra megy és mindazokon a vidéki színpadokon fellép, amelyeken valamikor játszott s amelyekeken fényes karrierjét kezdte. Ezt a körútot a művésznő, mint értesülünk, szeptember és október havában fogja megtartani.

** **Szentgyörgyi a Cigányban.** A Népszínház kolozsvári vendégművésze, Szentgyörgyi István ma reggel érkezett Budapestre s délután részt is vett a Cigány próbájában. Ebben a népszínműben fog bemutatkozni holnap, kedden a budapesti közönségnek, az őres Zsiga cigány szerepében, amely az ő számos művészi alakítása közt egyike a legkiválóbbaknak. A vendégművész maga kívánta, hogy ebben a lépheszen föl először a Népszínház színpadán. Az előadás, amely iránt a közönségben és a művészi körökben rendkívüli érdeklődés mutatkozik, egy másik „elő fellépés” is fogja érdekessé tenni. Blaha Lujza asszony, aki Évi szerepét a Népszínház színpadán még sohasem játszotta, most készséggel vállalkozott ennek a szerepnek az eljátszására. Rósi szerepét P. Lukács Juliska, Felit Szirmai, Gyurit Kiss Mihály, Várszegi Vidor, Kurtát Horváth Vince, Márton gazdát Újvári és Rébékét Siposné fogja játszani. Holnapután szerdán a Csikós címszerepében lép föl Szentgyörgyi István.

** **Schnock és Jan.** Hauptmann Gerhartot, a hírneves német dramairót épenéggel nem kedvelteltette el a cirkus és Jan című legújabb bohózatának Berlinben történt nagy bukása. Hauptmann most átdolgozza darabját és a bohózat ebben az átdolgozott formájában fog bemutatásra kerülni a bécsi Burgszínházban.

** **Hit, remény, szeretet.** Fái László megzenésítettó Kürthy György Hit, remény szeretet című dalát; a zenemű most jelent meg Rózsavölgyi és Társa bizományában. A csinos műdal muzsikusa fiatal ember, annál nagyobb öröm hallani azt az invencióval teli, melodikus zenét, amelyben a dilettantizmusnak nyoma sincs. A finom muzsikának lesz a költője Fái László; hogy művészi egyéniségétől még sok szép kompozíciót várhatunk, azt már ebben a kis dalban megmutatta.

** **Rákóczy katonái.** Ez alatt a cím alatt két debreceni szerző, Dócsy József és R. Nagy Zoltán eredeti operettet nyújtott be a Nemzeti Színházhoz. Az előbbi a librettó, az utóbbi a nézet írta, amely négy-öt szám kivételével teljesen magyar. Egy könyvatos tudósít, amely ezt a hírt közli velünk, még arról is biztosít, hogy: „Zenészkörökben érdeklődéssel várják a darab előadását.”

** **Az Uránia magyar tudományos egyesület** alapító tagjai sorába újabban beléptek Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Lukács László pénzügyminiszter

** **Wagner emlékezete a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este a magyar kir. Operaházban Wagner Richard halálának évfordulója alkalmából színpad kerület Tannhäuser és a wartburgi dalnokverseny regényes operáját fogja közölni. Érdekes lesz ez előadás már csak azért is, mert fülünkbe cseng még a nagy mester fiának Siegfriednek Medvebőröse, melyet csak vasárnap hallottunk. A Wagner opera, mely igen jól érvényesül a Hírmondón keresztül, ma ismét kellemes estét szerez az előfizetőknek. Az operai előadás után felolvasás következik, majd még jó cigánymuzsika és katonazene átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül.

Igazság.

Egy londoni napilap, az Igazság a következő satírával figurázta ki a napokban az angol parlamenti nagyságokat:

ANGOL KIRÁLYI DA SZÍNHÁZ

WESTMINSTERBEN.

Igazgató és impresszárió: CECIL RHODES.

I-ső szám.

Bábszínház.

A MINISZTERIUM.

— Rendkívül mulatságos komédia. —

A bábokat felülről rángatják . . .

II-ik szám.

Ö kegyelmessége Salisbury márguis

!! Elnyelte az angol alkotmányt !!

N. B. Régen látott mutatvány, mert az utolsó, aki megkísérelte fejét veszteni produkció közben.

III-ik szám.

Arthur J. Balfour ur

!! Kigyőmber !!

— Szemléltető előadás a hátgerincnöklüléségről. —

IV-ik szám.

Mr. Joseph Chamberlain.

!! Parterre Akrobata !!

— Első, egyetlen vendég szereplés —

miután a művész erre az évadra már

Radikális párt dalos színházához szerződött.

— Az igazgatóság kéri a közönséget

Mr. JOSEPH CHAMBERLAIN

politikai saltomortaleit csendben végignézni, mert mutatványai

VESZEDELMESEK

az országra.

V-ik szám.

GEORGE WYNDHAM UR
gyorsbeszélő.

A művész beszédje végén.

!! Öngyilkosságot !!

követ el

elnyelvén beszédje utolsó szavait.

N. B. Ne tessék tapsolni, mert elülről kezdi a beszédjét !!!

Végül:

A DIPLOMATÁK.

— Tragédia 2 felvonásban. —

1-ső felvonás A gorbáskodás.

2-ik felvonás A vereség.

A darab fenomenális, kolosszális, soha nem látott, pazar fényű kiállítása

Száz millió font sterlingjébe került az angol népek.

MŰVÉSZET.

□ **Huszárkiállítás az Iparművészeti Múzeumban.** A párisi vilákiállítás magyar osztályának egyik fődekkességét, a *huszártermet*, mint már említettük, február hó második felében kiállítják az *Iparművészeti Múzeumban*. A kiállítás rendezéséhez már hozzáfogtak és a huszárterem kívül bemutatják a *Herman Ottó* által összegyűjtött *ősfoglalkozások kiállítását* is, amely Párisban a történelmi pavillonban fog helyet foglalni. Ez a gyűjtemény bemutatja a magyar pástöréleket, a halászatot és a vadászatot, mint az ősmagyarok foglalkozásait. A *huszárterem* középpontja, a *Vágó Pál* nagy huszárképe is látható lesz, amely a huszárság történetét ábrázolja. Ki lesz még állítva *Vágó* másik két képe is *A huszárok* és *A huszárság családja*, amely illusztrációja annak, hogy hogyan származott le a különféle külföldi huszárság a magyar huszártól. A huszárteremben lesznek elhelyezve a világhírű huszárgenerális arcképei is és mintegy *ötszáz képből álló gyűjtemény*, amely a különféle magyar és külföldi huszárak alakulását, fejlődését és egyenruházatát ábrázolja. Kiállítják továbbá még a párisi kiállításra összegyűjtött nagybecsű régi *huszár- és fegyvereket* és felszereléseket, végül számos műipari tárgyat, melyek a huszársággal összefüggésben vannak. Ezenkívül több égetett agyagból készült szobrocskát, amelyek a legjobb huszárképek után készültek. A huszárteremmel együtt kiállítják az *Iparművészeti Múzeumban* a kereskedelmi miniszter által rendelt és a párisi kiállításra kerülő három szoba bútorzatot, a főváros és az új országház számára készülő egyes kiváló bútordarabokat és a modern iparművészeti csoport számára készült különféle iparművészeti cikkeket legjavát. A múzeum könyvtári helyiségében ugyanakkor kiállítják az iparművészeti iskola növendékeinek a párisi kiállításra küldendő munkáit. Az Iparművészeti Múzeum könyvtára az iparművészeti iskola növendékei kiállításának rendezése miatt zárva marad.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Tudományos Akadémia III. osztálya** ma délután 5 órakor *Pauler Gyula* elnöke alatt ülést tartott, melyen először *Fejérváry László* r. tag *III. Béla okleveleiről* és a királyi kancellária akkori állapotáról értekezett. Utána *Asbóth János* I. tag: *A föld, mint társadalompolitikai és nemzeti kérdésről* című tanulmányát olvasta föl, a nagybirtok misszióját fejtegetve. A II. osztály ülése után, bár *Eötvös Loránd* elnöke alatt összes ülés volt, melyen az 1900. évi költségvetést tárgyalták. *Szily Kálmán* előterjesztése szerint az Akadémia rendes bevétele 326.000 kor., rendkívüli 15.463 korona. Összes bevétele tehát 341.463 korona. Az Akadémia összes kiadása 338.462 korona. Az alapító szaporítására fennmarad 3001 korona. Ebből az Akadémia I. osztálya 33.270 koronát, a II. osztály 64.742 koronát, a III. osztály 30.059 koronát vesz igénybe, míg az összeg többi részét kiadványokra, könyvtárára fordítja.

FARSANG.

(**Iparpártoló estély az Iparoskörben.** *Hegedűs Sándorné*nak, a kereskedelmi miniszter feleségének iparpártoló kezdeményezési alkalmából az Iparoskör kerepesi-uti új helyiségében e hó 14-én felolvasó estélyt rendez, melyen *Ráth Károly*, a kör elnöke *Az üzleti szellem nálunk és másuttal* címen, *Gelléri Mór*, az Orsz. Iparegyesület igazgatója pedig *A magyar nők és az iparpártolás* cím alatt tartanak felolvasást. *Hegedűs Sándorné* fogadására külön hölgybizottság alakult. Az estélyen *Schunda* hangszergyáros új eredeti harmoniát fog bemutatni. Lesz tárogató-előadás, cimbalom és hársfakiséret mellett. Vendégeket szívesen látnak.

(**A távirat-kézbesítők bálja.** Tegnap volt a távirat-kézbesítők bálja a Lövéde disztermében. A bálányai tisztet *Csernák Jozsefina* urnő (Bécs) vállalta el. A bálón jelen volt *Mészáros titkár*, *Bérczi* és *Dernyei* tanácsosok. Győrke Mihály főtitkár mint diszelnök, *Steiner Henrik* elnök. A bál-estély rendkívül fényes lefolyású volt. A jelenvolt hölgyek névsora a következők:

Asszonyok: Kovács Ignácné, Horváth Károlyné, Chavanna Jenőné, Steiner Henrikné, Neumann Bernátné, Fischer Jakabné, Schmidt Mártonné, Potharn Kálmánné, Lévy Jánosné, Ecsedy család, Kelemen Mátyásné, Szegregovai Józsefné (Gödöllő) Irsá Béláné, Rászó Józsefné, Hobot Mihályné, öz. Feier Palmé, Bali Jánosné, Saphir M. Imréné, Leiméter Istvánné, öz. Boczo Alaósné, Orszálan Jóabné, Hergár Viktorné, Markus Adolfiné, Gáspár Jánosné, Dembitz Szimoné, Kontra Györgyné, Szermer Mártonné, Ilek Józsefné, Virágh Istvánné, Drgoyan Karolína, Kontra Jánosné, öz. Horváth Károlyné, Andody Gáspárné, Kiss Géza István.

Lányok: Király Berta, Tarján Julianna, Stupian Róza, Mag Boris, Wojatsch Margit, Braun Margit.

Faragó Lidi, Gáspár Anna, Benkő Teréz, Fischer Róza, Fischer Irén, Gombár Juliska, Szabó Erzsébet, Beszedo Erzsike (Gödöllő), Friedmann Lujza, Szabó Karolin, Koszt Paula, Szakácsy Irén, Huber Mari, Lechner Teréz, Petermann Gizella, Petermann Róza, Bernecs Juliska, Hersiczky Anna, Nagy Teréz, Pötös Juliska, Beszedo Gizella, Tötös Juliska, Nagy Teréz, Varga Juliska, Kántor Juliska, Kalóz Katia, Bertalan Mariska, Eberling Cecília, Vasiczky Franciska, Zwilling Aranka, Farkas Anna, Löw Zelmá, Gáspár Margitka, Szermer Adél, Frányó Veronka, Borsa Mariska, Keszei Boriska, Szász Zsuzsika, Nedesan Mariska, Hlavács Teréz, Stupian Erzsike, Beszedo Gizella, (Gödöllő), Horváth Margit, Eötvös Anna, Vacó Eszti.

EGYESÜLETEK.

(**A Nemzeti Kaszinó rendkívüli közgyűlése.**) Gróf *Esterházy Mihály* köztudomás szerint a Nemzeti Kaszinó folyó évi február hó 4-én tartott közgyűlésén kijelentette, hogy az igazgatói állást tovább nem fogadja el. — Tegnapelőtt foglalkozott a kaszinó választmányi lemondásával s minthogy *Esterházy Mihály* grótot a lemondás visszavételére reábirni nem lehetett, az új igazgató megválasztása végett *március 4-én* (vasárnap) délelőtt 11 órára rendkívüli közgyűlés összehívását határozta el.

(**A Budapesti Szűnidel Gyermektelep-Egyesület**) választmánya dr. *Dégen Gusztáv* elnöke alatt tartott tegnapi ülésében a folyó évi költségvetés megállapításával kapcsolatosan a nyári programmal foglalkozott. A végrehajtó bizottság 600 gyermek nyári kitelepítését vette számításánál alapul és a költségvetést ennek megfelelőleg 4000 korona deficittel kellett előirányozni. A választmányi ülésben bejelentették *Hopp János* nagylelkű ajánlatát, aki világtörüli utazásai közben szerzett érdekes és nagyértékű etnográfiai és művészeti gyűjteményéből a szűnidei gyermektelep javára kiállítását óhajta rendezni. A választmány az ajánlatot köszönettel fogadta és megbizta dr. *Dégen Gusztáv* alelnököt és *Lauer Sándor* választmányi tagot, hogy tegyék meg a szükséges előkészületeket e kiállításra, amely remélhetőleg nagy látogatottságnak fog örüdeni.

(**A Magyar Békeegyesület**) ma tartotta *Josipovich Géza* elnöklésével választmányi ülését. A fontos előterjesztések során, amelyek az egyesület jövőjéről vezettek és munkaprogramjára vonatkoztak, dr. *Szilágyi Aurél* hosszabb lendületes beszédben fejtekte ki, hogy a jelenlegi kedvezőtlen külpolitikai viszonyok mellett az egyesületnek még szívesebben kell ragaszkodnia tradícióihoz. A Magyar Békeegyesület képviselőit fogja magát a párisi kongresszuson.

VIDEK.

(**A ruthének fősegélyezése.**) A ruthének érdekében megindított nemes akciónak egyik nagyszámú mozzanata volt az a közgyűlés, amely ma Munkácson lefolyt. A közgyűlést a ruthénlaktá vidéken másfél napi tanulmányút előzte meg, melyben vagy husz beregi plébános is részt vett. A munkácsi közgyűlésen *Firiczák Gyula* püspök elnököl.

A népszerű főpap szép beszédben vázolta a ruthének sanyaru helyzetét, majd ismertette azt az akciót, melyet a földmívelésügyi kormány érdekükben indított. Némelyek — úgy mond — úgy fogták fel, hogy e nemes intenciójú mozgalom nemzetiségi vagy felekezeti irányú, sőt sokan tisztán antiszemitizmussal láttak benne. Sokan olyan ellentétes értelmezéseket tettek, hogy a magyarországi ruthén népek teljes kiirtását célozza az akció. Körvonalazza a nagy munka indító okait, melynek egyike az, hogy oly néptől van szó, melyről a partatlan magyar történelem úgy emlékezik meg, hogy mindig a magyarok barátja volt, vele küzdött, vele szenvedett s háboruk idején ő is megadta a véradót. Szeresd felebarátodat, mint önmagadat — fejező be beszédét — amidőn e szegény nép helyzetén igyekszik javítani, akkor ezen szép hit és életelvnek hódolunk. Az ülést megnyitja. (Zajos éljenzés.)

Azután *Hagya Viktor* beregi főispán üdvözölte az egybegyűlteket és a sajtót, mire *Egan Ede* miniszteri megbízott terjesztette elő jelentését, elmondva, mi mindent tett a földmívelési kormány a felvidéki népért és végül az elért eredményeket és a jövő programját ismertette. A nagy tetszéssel fogadott jelentéshez hozzászóltak *Nedeczky, Halász Ferenc, Nyégre László, báró Perényi, Barta Ödön* stb. A közgyűlés *Szell Kálmán* miniszterelnököt és *Daranyi Ignác* földmívelésügyi minisztert táviratilag üdvözölte. A közgyűlést banket követte.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Krecsányi kapitány panasz.** Az örömvölgy-utcai Pieber-korcema a meghajszolt szocialisták menedékhelye volt, akik ott tartották nyilvános és titkos gyűléseiket. A rendőrség minden munkásgyűlést éber figyelmében részesített s *Krecsányi Kálmán* valóságos razzia! tartott Piebernél, összefogadta a vendégeket és elvitette onnan. Természetes, hogy Pieber vendéglőjének forgalma napszól-napra csök-

kent; az örömvölgy-utcai vendéglőt egy szép napon be kellett csukni. Áldatlan pörlekedés támadt ebből a históriából. Pieberné hivatalos hatalommal való visszaélés miatt vádolta be Krecsányit, akit azonban a törvényszék is, a felsőbb bíróságok is felmentettek. Mielőtt a kuria döntött volna a perben, Pieber Antal, a férj, a *Népszavában* támadta meg a rendőrkapitányt. Ez a fegyver is visszafelé sült el, amennyiben a főügyészsg Pieber ellen nyilvános rágalmozásért és becsületsértésért sajtópört indított. A cikkből, mely *A garázdálkodó Krecsányi kapitány* címen jelent meg, a vádhatározat a következő szemelvényeket közli:

„Aki valósággal rémuralmat tereztett a Józsefvárosban, amióta kapitány s valóságos gázol a polgárok becsületében és lábbal tiporja a legarcátlanabb módon, minden emberi érzésből kivétkeztetve, a lakosság jogait... Önök, főkapitány ur, kötelessége ennek a fickónak a viselt dolgait megvizsgálni... Csak az képes ilyenre, akinek lelke megromlott a hatalom szolgálatában s aki nem bánja, ha ezrek életén és vérben gázol, csak megtegye a hatalomtól nyert utasítást, hogy aztán magasabba emelkedhesék a számláiról s busásabb koncot, hivatalt kapjon. Valóban ideje volna, ha a koncesiókkal 'elbánya már a társadalom... Mert ez mindenre képes, csak jóra nem, el fogom mondani mindezeket a gázságokat, miket elküvetett és száz meg száz emberrel fogom bizonyítani állításaimat.”

A sajtópört ma tárgyalta a budapesti esküdtszék. A vádlott megkövette a panaszos rendőrkapitányt s kijelentette, hogy a közleményt téves információ alapján írta meg s ezért visszavonja.

Krecsányi: Engem a följelentésben nem a személyes bosszu vezetett, hanem alkalmat akartam adni Piebernek, hogy bizonyítsa be, ha tudja, hogy gázságokat követtem el. A kijelentést tudomásul veszem s visszavonom a panaszt, ha a vádlott elismeri, hogy ok nélkül sértett s hogy a vádak alaptalanok.

A vádlott újra bocsánatot kért a kapitánytól. Dr. Halász Lajos királyi ügyész: Mintán a vádlott nyilatkozatával nemcsak a panaszos, hanem a rendőrségi intézmény is elégtételt kapott, a vádat a magam részéről is elejtem.

A sajtóairoság ennek következtében megszűntette a további eljárást s a költségekben a kincstárt marasztalta el.

Nyiltér.

Leghatósabb vasas apzénés viz
vászogányseg,
női betegségek,
ideg- és bőrbetegségek stb.
ellen.

Kapható az összes ásványvizes üdülőkben, gyógyter-
tárakban és drogeriákban.

MATTONI és WILLE BUDAPEST.

4½ kgr. Modjokortó
Jáva-káv 7 frt 87 kr.

FIUMEI
KÁVÉBEHOZATALI
TÁRSASÁG

Elvámolva és bérmentve.
Árjegyzék ingyen.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Ferlin, február 12. *Lieber* centrumvezérnek az állapota javult. Az orvosok most már reménykednek felgyógyulásában.

Páris, február 12. A szenátust, mint állami törvényszéket e hó 19-ikére összehívták, hogy *Habert* Marcel ügyében ítéljen.

Konstantinápoly, február 12. Az angol nagykövetség nagy nyugtalanságot kelt *Abdul Medszid Kán* szirdár afgán követ megérkezése. A szirdárt palotájában harminc ember őrsi és vigyáz, hogy idegen oda ne férkőzhessen a szirdárhoz.

Horvát tartománygyűlés.

Zágráb, február 12. A tartománygyűlés ma folytatta a vallás- és közoktatásügyi költségvetés tárgyalását.

Tuskan kérdésére *Pavics* osztályfőnök kijelentette, hogy Zágrábban nincs szükség meesetre, mert a városban nagyon kevés mohamedán lakos van.

A középtiskolák címél *Potocsnak* azt kívánja, hogy a görög nyelv helyett valamelyik modern nyelvet tanítsák. Azt kívánja továbbá, hogy a horvát iskolákban tanítsák a magyar nyelvet, a magyarországi iskolákban pedig a horvát nyelvet.

A cseh-német békülés.

Bécs, február 12. A békéltető konferencia tagjaitól eredő értesülések szerint a konferencia lefolyása elé csak nagy pesszimizmussal lehet tekinteni. A csehek arra az álláspontra helyezkedtek, hogy mielőtt a cseh ügyviteli nyelvet nem biztosítják nekik, nem mennek bele a többi pontok tárgyalásába. Ezt azonban a németek megtagadták és így a konferencia holt ponthoz érkezett.

Deym temetése.

Bécs, február 12. Gróf Deym Ferdinándot ma temették Bécsben rendkívül nagy részvétellel, Frigyes főherceg, több más főhercegnek a képviselője, gróf Góluochowski külügyminiszter, Welsersheimb és Spens-Boden osztrák miniszter, sok más állami és udvari méltóság, a diplomáciai testület tagjai és az arisztokráciának sok tagja jelenlétében.

A német birodalomgyűlés.

Berlin, február 12. A birodalomgyűlés ma tárgyalta a *Tongával és Számoával* kötött barátsági szerződésről és a *Zanzibárral* kötött barátsági, kereskedelmi és hajózási szerződésről szóló törvényjavaslatot. Gróf Billow külügyminiszter előadta a szerződések lényegét és előzményeit és beszédét így végezte: A tárgyalások során nem az volt a célom, hogy a hatalmakat befonjuk, ez nekünk nem szokásunk; de igyekeztem gondoskodni róla, hogy minket se játszanak ki és igyekeztem a szerződés megkötésére a legjobb alkalmat megragadni. Nagy hálaival ismerném el, ha ezek a szerződések, amelyek hosszas tárgyalások gyümölcsei, megnyernék a ház jóváhagyását, ami lehetővé tenné nekünk, hogy ezeket a szerződésekkel mielőbb ratifikáljuk és végérvényesen életbeléptessük.

Hasse (nemzeti szabadelvű) közjogi kifogásokat tett a javaslat ellen.

Báró Richthofen államtitkár bejelenti, hogy a Számoára vonatkozó pótköltségvetést a jövő héten fogják előterjeszteni.

A ház a javaslatokat első és második olvasásban elfogadta.

Azután *Barlinski* lengyel nemzetiségű képviselőnek egy interpellációja kapcsán, amely rosszalja, hogy a bíróságok a lengyelektől a német nyelvi tudását követelik, hosszabb nemzetiségi vita támadt.

Schönstadt igazságügyminiszter konstatálja, hogy több esetben bebizonyult, hogy a lengyelek a bíróság előtt rosszakarattal tagadták, hogy tudnak németül. A miniszter több esetet hoz fel erre.

Stollberg-Wermgerock (konzervatív) azt mondja, hogy ez az ügy a képviselőház elé való. A 187. §. módosítására nincs szükség. Nagyon gyakori eset, hogy a lengyelek a bíróság előtt tagadják, hogy tudnak németül. A lengyel munkások mindig tudnak németül, ha valamit kérnek a munkaadójuktól.

Stadthagen (szociáldemokrata) hosszasan érvel a lengyelek állásponjtja mellett. Tolmácsokra elsősorban a hamis eskü megakadályozása végett van szükség.

A vitában részt vettek még *Schönstedt* miniszter, *Roehren* és *Dziembowski-Burian*.

A bazárok ellen.

Berlin, február 12. A kormány a képviselőházban az áruházak megadóztatására vonatkozó törvényjavaslatot nyújtott be. A törvényjavaslat, melynek éle főképp a nagy bazárok ellen irányul, engedmény a kisiparosok követeléseinek, akik a nagyüzem által magukat károsítva érzik. A törvényjavaslat megalkotásában a kormány kijelenti, hogy aggályai vannak ugyan az áruforgalom megadóztatása ellen, de azért mégis elhatározta magát a törvényjavaslat benyújtására. Mindenesetre új dolog, hogy a kormány oly adót ajánl, melyről maga is elismeri, hogy nem képes, hogy a törvényjavaslatot elfogadják. A törvényjavaslat közvetlen hatása az lesz, hogy az áruházak az új adót a vásárlókra fogják áthárítani.

A francia papság ellen.

Páris, február 12. A képviselőház mai ülésén *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök előterjeszti az *egyházi férfiak megrendszabályozásáról* szóló törvényjavaslatot, melyet a baloldal helyesléssel fogad. A javaslatot az osztályokhoz utasítja.

Duquesney meg akarja interpellálni a kormányt a *Martinique* ügyében előfordult legutóbbi zavargásokról.

A miniszterelnök indítványára a ház 301 szavazattal 215 ellenében elhatározta, hogy az interpellációt a költségvetési vita befejezése után veszi tárgyalás alá.

Az a törvényjavaslat, melyet a miniszterelnök a büntetőtörvény 204. §-ának módosítása és az *egyházi*

férfiak kihágásainak megtorlása tárgyában benyújtott, számkivetés helyett *börtönbüntetés* rendel. Tényleg konstatálták ugyanis, hogy a számkivetést szigorúsága miatt sohasem alkalmazták. A mellett a 204. §. csakis pásztorlevelekre vonatkozott. Most ezt a szakaszt a *hatóságok eljárásának minden szóbeli, vagy írásbeli, nyilvános megbírdálására* alkalmazzák. A törvényjavaslatban kiszabott büntetések két héttől két esztendeig terjednek.

Cassagnac meg akarja interpellálni a kormányt arra nézve, hogy milyen rendszabályokat szándékozik alkalmazni némely püspökök magatartása ellen.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök azt indítványozza, hogy az interpellációt a költségvetési vita befejezése után tárgyalják.

Viviani (szocialista) azt mondja, hogy ugyanezre a tárgyra nézve akarta meginterpellálni a kormányt, de most beéri a benyújtott törvényjavaslatlall. A kamara 387 szavazattal 91 ellenében elhalasztja *Cassagnac* interpellációjának tárgyalását.

Faure Firmin meg akarja interpellálni a kormányt *Olaszországnak a délafrikai háborúba való beavatkozásáról*.

Delcassé külügyminiszter azt válaszolja, hogy nem engedheti meg, hogy egy idegen kormány esetleges szándékairól interpellálják meg, amelyeknek valószínűségére semmi sem vall. Most jobb részen lenni, mint beszédekét mondani. Semmi ok sincs olyan vitára, amely haszontalan és nem minden veszedelem nélkül való volna.

A kamara elhatározta, hogy az interpellációt a költségvetési vita befejezése után fogja tárgyalni.

Azután folytatták a költségvetés tárgyalását.

Páris, február 12. A minisztertanács tegnap este azoknak a büntető-rendszabályoknak a módosításával foglalkozott, amelyek a közrendnek valamely egyház szolgái által való megzavarására vonatkoznak.

A bányászok sztrájkja.

Bécs, február 12. Ausztriában nem sok sikere van a munkások és munkaadók tárgyalásának. A munkások nem nyugosznak bele semmiféle ígéretekbe s nem fogadnak el semmit, míg a nyolc órai munkaidőt sztrájkjukkal meg nem teremthetik. *Morva-Osztrában* a sztrájk-bizottság elhatározta, hogy nem fogadja el a *bányatulajdonosok juttatásait* és a munkásokat a sztrájk folytatására buzdítja. Tegnap tízezer munkás gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy addig nem is folytatják a tárgyalást, míg a nyolc órai munkaidőt meg nem kapják.

Aussig, február 12. Ma 1256 munkás közül 850 szállott le, köztük 234 vajú. Egy bánya teljes munkacérvél dolgozik, nyolc pedig csak a munkások egy részével.

Dux, február 12. Az aussig-komatai bányászmenedence 107 nagyobb aknája közül ma ötvenötben dolgoztak. Tegnap a vasárnapi munkaszünet miatt nem dolgoztak.

Mürschan, február 12. Az egyes aknáknak munkásaival tegnap folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre. 6086 munkás közül 4669 sztrájkol. Naponta körülbelül 20 vagon szénét bányásznak.

Teschen, február 12. A békéltető bizottság mai ülésén *Schlechta* a második csoport nevében kijelentette, hogy a bányamunkások nem fogadják el a bányatulajdonosok képviselőinek ajánlatait, de ha a bányatulajdonosok komoly ajánlatokat tesznek, hajlandók azokat tárgyalni. Minthogy azonban erre nincs kilátás, a bizottság ülésének elhalasztását kéri addig, míg az egyik vagy a másik fél a bizottság összehívását nem kéri.

Erre *Dostal*, a bányatulajdonosok képviselői nevében kijelentette, hogy a 7-én tett engedményeknél nagyobb koncessziókat nem nyújthatnak, tehát az elnapolás céllal volna.

Bednar erre kijelentette a második csoport nevében, hogy az eddigi engedmények alapján nem vehetnek részt a bizottság tárgyalásaiban.

Erre báró *d'Elvert* kijelentette, hogy a tárgyalások felbeszakadtak s így a békéltető bizottság befejezte működését. Miután a felek báró *d'Elvert* elnöknek köszönetet mondtak a tárgyalások pártatlan vezetéséért, az elnök berekesztette az ülést.

Az egyiptomi katonaforradalom.

Róma, február 12. Irányadó helyről eredő hírek szerint az egyiptomi hadseregben kitört zavarokat francia és orosz ügynökök idézték elő, akik a kedvében buggó támogatóra akadtak. A kedvének állítólag az angol miniszterezidens parancsolta meg, hogy a pusztába utazzék, aki ily módon akart magának szabad kezet biztosítani az ügynökök ellen.

A szudáni katonák lázongása.

London, február 12. Egy tegnapi kelt kairói távirat jelenti: A hatóságok *mélyszélesen hallgatnak* a szudáni csapatok fegyelmeletlenségéről. A dolog azonban, úgy látszik, nagy arányokat öltött. Ugy mondják,

hogy a bennszülött katonatisztek *nyugon kompromittálva* vannak.

Közigazgatási táviratok.

Berlin, február 12. (*Gabonapiac*.) A külföld szállár jelentései ellenére itt gyűgöny volt az üzlet. Buza és rozs a szállítási üzletben alig volt képes megtartani szombati árat. Zab ártartó. Időjárás olvad.

Bécs, február 12. (*A Budapesti Napló* telefon-jelentése.)

Buza tavaszra 7.91—7.90, buza őszre 8.07—8.08, rozs tavaszra 6.80, rozs őszre 6.86—6.87, zab tavaszra 5.37—5.38, tengeri tavaszra 5.33—5.36, repce 12.65—12.75.

Bécs, február 12. (*A Budapesti Napló* tudósítójának telefon-jelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 237.25 Magyar hitelrészvény 189.—, Angol-Osztrák bank 124.50 Union bank 136.50, Länderbank 156.50, bankegyület 118.50, osztrák-magyar Államvasút részvény 138.60, északnyugati vasút részv. 24.80, elbavölgyi vasút 125.50, dunagőzhajós részv. 119.50, alpesi bányarészvény 139.50, májusi járadék 100.—, osztrák koronajáradék 94.25, magyar arany. —, magyar koronajáradék —, német birodalmi márká készpénz 125.—, ultimóra —, török sorsjegyek 273.—, rimamurányi vasmű 323.50 déli vasút —, dohányrészvény 115.12, Napoleon d'or 19.25—, Lombard —.

New York, február 12. A nagy ünnep miatt ma az amerikai tőzsdék zárva voltak.

Napirend.

Naplár. Kedd, február 13. — Római katolikus: R. Katalin. — Protestáns: Benignusz. — Görög-orosz: (február 1.) Trifon. — Zsidó: Adar 14. Purim Kat. — A nap 6 óra 54 percek. — Nyugszik 5 óra 2 percek. — A hold 6 óra 45 percek. — A hold 4 óra 21 percek. — Nyugszik reggel 5 óra 54 percek.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. Az Egyetértés férfitársulat jelmest-estélye a régi lövőde díszterében.

Festmege tisztikarának piknike a Royal-szálló díszterében.

Nemzeti Múzeum: Régiségtára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Liczen-Mayer-kidállítás a Városligeti Műcsarnokban nyitva d. e. 9 órától délután 4 óráig. Telefontároló 60 fillér. Jarművészeti múzeum zárva.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—5-ig.

Jarművészeti múzeumi könyvtár zárva. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 3-ig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudásközpont Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16. Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a Házijárási kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelemi múzeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Mulató. Nagymozd-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest leg-olesőbb szállódja.

Páris szálloda. Váci-körút. Éltermek. Elegáns kávéház. Látnyavosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerékpárterem*.

Petanovits Metropolis szállódja. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János (térmeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Putzer-pince Deák-ter. naponta a pince ét-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlősták hangversenye.

Viz állás.

	feb. 12.	feb. 10.	feb. 10.	feb. 10.
			méter	méter
Iszta	Schleding 0.15 0.62		Tisza	M.-Szilvet 0.45 0.69
Duna	Passau 2.60 2.21		Tekohára	0.53 0.80
	Linz 0.7 0.31		V.-Nanény	2.43 4.76
	Bécs 0.48 0.80		Tokai	1.54 6.28
	Pozsony 2.34 2.17		Tisza-Püred	6.23 6.27
	Komárom 3.74 2.28		Szolnok	0.74 0.24
	Budapest 2.10 2.23		Csongrád	6.13 5.09
	Pács 2.81 2.25		Szeged	4.88 4.30
	Mohács 4.35 4.48		Török-Boose	5.72 4.25
	Gombos 4.71 4.32		Titel	0.75 0.75
	Uvidék 4.41 4.59		Óruda	0.30 0.29
	Panicsva 4.64 4.84		Óruda	0.30 0.29
	Orsova 4.38 4.54		Óruda	0.30 0.29
	Nagyváralja 3.18 3.26		Sajó	0.74 0.24
Morva	Zsolna 1.85 0.78		H.-Németh	0.1 0.72
Vág	Troncsán 1.78 0.82		Marita	0.85 0.31
	Szered 0.96 1.20		B.-Ujfalu	0.85 0.31
Rába	Sz.-Góthárd 6.6 2.36		Körös	0.1 0.32
	Sárvár 1.09 1.10		N.-Várud	0.42 0.48
	Ogyér 2.02 3.01		Belényes	0.45 0.48
Dráva	Festau 0.4 0.29		Tonka	0.45 0.48
	Zákány 0.1 0.20		Guraboné	0.46 0.48
	Bares 0.13 0.11		Borosgyón	2.14 2.41
	Eszék 1.74 2.98		Békás	3.10 3.3
Mura	M.-Szardah. 0.7 0.76		Gyoma	0.32 0.38
Sáva	Zágráb 1.18 1.26		Maros	0.74 0.68
	Siszek 3.81 4.21		Branicska	0.74 0.68
	Mitrovica 6.18 5.33		Soborsán	2.14 2.41
Szamos	Deés 0.45 0.48		Arad	0.82 0.89
	Szatmár 1.4 1.87		Mács	0.65 0.64
Kraszna	N.-Majtény 0. 0.38		R.-Köstély	0.65 0.64
Latorca	Munkács 0.28 0.24		Kiszető	0.65 0.64
Laborca	Homonna 0.34 0.28		Temesvár	0.65 0.64
Ung	Ungvár 0.88 0.61		Becskerek	0.65 0.64

KÜLÖNFÉLÉK.

Asszony.

És szólott az Isten: „Mégalkotám íme
Büszkén-fenséges szobor alkotod,
Hőfőhé alakra rózsbibort hintve...
Bírod mindazt, mit jobbnak adhatott:
Emészti tűzlángnak parancsolám, szelid
Folyással ereidben folyni szét;
Megtetesítém napom aransugárit
S belőlük alkotám fejed díszét.

Szememben egy darab az egem kékjéből
S tüzebb tűz minden egyéb tűznél,
Ajkadon mész, fésző rózsa szűz kelyhéből,
Mely ott fakad forróvérű szűdnél...
Teremtésem művét koronázzván veled
Szépnek, fenségesnek képzeltek —
S hogy beléd lehelltem az élető lelket:
Büvösebb lettél, mint tervezték!

Erigy. És ím, halljad, mi a küldetésed:
Megrontod a földet, hogy — megjavítsd!
Bűnbe fűrésztöd a tiszta szemérmét,
Hogy aztán meg — az égig magasítsd...
Emberek anyja léssz, kik megvetnek engem.
Testvérgyilkos lesz első gyermeked —
Hogy oszt' a bűnös a porban vezekljen
S föltámadjon a hit a rocsa felett!

Szépségedhez zengnek kéjhillette zsolnárt;
És botorúl megtesznek — Istennek.
Megrabolnak érte templomot és oltárt,
S rút hajzában tört egy másra fennek...
De te, mint megrontád — megjavítod őket,
— Ez leszen legdicsebb hivatásod —
Szépséged mi bálványt századokig emelt —
Lerontja egy pereben — tisztaságod.

Az első esőkoddal elvesztéd a mennyet —
Másodikkal: visszavarázsolád azt;
S bűn után amit nyújtó hőtiszta szerelmed:
Az az égbe hívó örök malaszt!...
Átok kísér. De ám, az idők betelnek,
S hogy mindörökké megtérő átkodat:
Szűk istállójában kicsiny Betlehemnek
Te fogod szűlni — Messiásodat!

S míg élsz, a kinnak, fájdalomnak árán
A boldogságot te osztogatod.
Gőrgyös útonok, tövis között járván
Erző szíved lesz az őrangyalod. —
Nálad fogja minden az üdvöt keresni,
Térdenkuszva esdik szerelmedet...
Egész világ szívét te fogod vezetni!
Vigyázz!!... S most menj... Asszony lesz a
neved.

Pete Márton.

— A boxoló lord. Néhány nappal ezelőtt Londonban meghalt Queensberry lord. Különösen népszerű lett botorságai és erőszakosságai révén. Már iskolásfiú korában extravagáns természetű volt és az is maradt egész életén át, 1844-ben született. Apját puska ölte meg, amely véletlenül elsült, s a sors úgy akarta, hogy Queensberry lord legidősebb fia, Kelhead lord is ilyen módon halt meg 1894. október havában. Címét az öccse, Douglas lord örökölte, aki az irodalom terén szerzett babérokot. Queensberry lord egy téren szerzett csak tekintélyt: mint félelmetes boxoló. Mondják, hogy Douglas lord sokszor megszenvedte. A boxolás volt az öreg lord leghatásosabb argumentuma, az egyetlen és leghatásosabb eszköz, amelylyel ellenfeleit meggyőzte. Aztán atheista volt, ami egy napon csaknem hőssé tette. 1882-ben a Globe-színházban Tennysontól adott egy drámát, amelyben a szabadgondolkodók nagyon pórul járnak. Egyszer csak felállott Queensberry lord, tiltakozott az összes szabadgondolkodók nevében az „atheisták gyalázatos karrikaturája ellen” és olyan fenyegető állásba helyezkedett, mintha csak meg akarta volna boxolni a darab szerzőjét. Magánélete kissé bonyodalmas volt. 1866-ban megházasodott, 1887-ben elvált, 1893-ban újra megházasodott és 1894-ben ismét elvált.

— Utcanevek kommentárral. Grenoble városában érdekes szokást honosított meg a községi tanács. Kommentárokat íratott azokra az utcanevekre, amelyek nagy emberek neveit viselik. Így például: Victor Hugó-utca — alatta: költő.
Stendhal-utca — író.
Rousseau-utca — író.
Berlioz-utca — zenesz.
Bayard-utca — nagy kapitány.

Ez még nem minden. Legközelebb apró életrajzokat is függesztenek ezek alá a táblák alá.

— Amerikai ídea. Topeka amerikai városban nagyszerű zsurnalisztikai kísérletre készül egy Charles Sheldon nevű pap. Ez a Charles Sheldon egy keresztény társaságtól egy millió dollárt kért egy napilapnak a megalapítására, amelyet aztán úgy szerkesztené, amint azt „Krisztus szerkesztene”, ha most mint újságíró élne itt a földön. A társaság azonban nem pártolta ezt a boldog ideát és nem adott egy milliót. Hanem Charles Sheldon nem az az ember, aki egykönnyen lemondana az eszméje megvalósításáról. Ha nincs milliója, amivel lapot indítana, van más módja. Egy hétre átveszi egy már meglévő lapnak, a Topeka Daily Capitalnak a szerkesztését és egy hélig úgy szerkeszti majd, amint Jézus Krisztus szerkesztene egy modern újságot. Charles Sheldonnak tőkéletes szabadsága lesz, hogy azt tegye, amit akar ezen a héten. Minden cikkhez és közleményhez ott lesz a kérdés:

— Én nem értem, hogy miért érdekel titeket mindez olyan nagyon. Én miattam... Őjen a vállalt vonogata, ki nem állhatta a politikát. A vállal lefelé gördülnek, mint az asszonyoké.

— Nos hát nem is untatlak akkor tovább — mondja Milde.

— Igaz! Ujabbban nem írtál semmit?

— De igen. Egy pár költeményt prózában — mondja Őjen hirtelen érdeklődéssel. — Különben most várok, amíg Thonahusba kerülök, ott újra kezdem a dolgot, egészen komolyan. Igazad van, itt a városban semmitsem lehet csinálni.

— Igen, azaz, hogy én az egész országot gondoltam... Igaz! Ne feledd el, hogy csütörtökön este — — Mondd csak öregem, nincs nálad egy korona?

— Őjen kigombolja a kabátját és egy koronát vesz elő.

— Köszönöm, öregem. Tehát csütörtökön este. Jöjj valamivel előbb, hogy segítségemre lehess a rendezésnél. Jézus! Selyembélés van a kabátodban? És így csak egy koronát kértem tőled! Kérlek, bocsáss meg, ha megsértettelek vele.

— Őjen mosolyog és nem figyel arra, amit a másik beszél:

— Majd azt mondtam: láttál-e manapság más ruhát, mint selyembélésűt?

— Az ördögbe! Mondd, mit fizetsz az ilyesmiért? — Milde tapogatta a kabátot.

— Nem tudom, arra igazán nem emlékszem már. A számokra sohasem szoktam emlékezni, éppen a számokra nem. A szabózámlákat félre teszem, mindig megtalálom, mikor másik lakásba költözöm.

— Hahaha! kitűnő szokás, nagyon praktikus. Tehát nem fizetsz a szabónak?

— Nem, azt a jó Isten teszi meg helyettem. Igen, ha egyszer még gazdag ember lesz belőlem, akkor... különben most menned kell, egyedül akarok maradni.

— Természetes. Jó éjszakát. De hallod-e, egészen komolyan mondom: ha van még egy koronád, ha.../

— Mit tenne ebben az esetben Krisztus?

És rögtön utána meglesz a felelet is. Ha a lapnak az első héten sikere lesz, akkor Charles Sheldon megtarthatja a szerkesztést.

— A cenzor vicelel. A párisi Athéné színház cenzurája alkalmából Ernest Blum visszaemlékezést közöl a szokott módon.

A császári cenzura urai — beszéli el — nagyon szigorú és komoly urak voltak, de csakis a hivatalos életben. Künn a magánéletben engedtek ebből a szigorúságból. Egyik pláne igazí tréfálkozó volt a társaságban, a családok öröme, barátainak kedvence volt. Mivel azonban a maga viceellel nem bírt, hát kölcsön vette azokat a viceket és szójátékokat, amelyeket a gondjaira bízott darabokból kihuzott. Ennek következtében egyes napokon szellemesnek, máskor kissé korlátoznak tűnt fel, aminek az okát senki sem tudta megfejteni. Egy napon a sikertől elragadtatva, annyira bele meledgett, hogy egy a nap átnézett daraból mondta el a viceket és teljesen megelégedezett arról, hogy a darab szerzője jelen van. A költő csak ámult, de hagyta a cenzort. Mikor aztán készen volt a cenzor ur, akkor félreszólitotta és így szolt hozzá:

— Reményem uram, hogy ön lesz olyan tisztességes, hogy visszaadja nekem azokat a viceket, amelyeket ma kölcsön vett tőlem.

A cenzor elpirult, elsápadt, egyszerre kifőzönödött. Másnap visszakapta a viceit.

— Idegesség az állatoknál. Ismeretes, hogy Ladysmith alatt az angolok őszvérei éjszaka megszöktek a táborból és a fegyvereket, a csomagokat és az élelmiszereket is elvitték. Egy külföldi újság foglalkozik az őszvéreknek ezzel a különös viselkedésével, s arra az eredményre jutott, hogy a szűk és egyetlen elfogadható magyarázata csak az lehet, hogy az állatok érthetetlenül és ok nélkül valamitől nagyon megriadtak. A riadalom okozta ilyen eseteket már régebben is megfigyelték. Az 1850-ik év egyik törökországi expedíciója alkalmából történt, hogy éjjeli tizenegy óra felé a tábor lovait hasonló félelem fogta el. Az állatok elszakították kötőfékeiket, borzasztó sebességgel eliramodtak, az utjokban állókat pedig könyörtelenül összegazdolták. Egész éjszaka a tábor körül szüldögéltek, másnap azután, hogy félelmük lecsillapodott, visszatértek gazdáikhoz. Kutyáknál gyakrabban keletkezik pánik, ilyenkor a legezeledebb is vérgöngyölös lesz. Néhány év előtt történt az az eset, hogy mikor a Gázda kiment az udvarra, hogy az állatokat lecsillapítsa, a kutyák nem ismerék fel, megrohanták és szétépték. A bárányok és birkák félelmét általánosan ismerik, sőt a halak is szoktak nyugtalanodni, különösen ha nagyobb halak üldözik őket.

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN.

A Grandeből is most mennek el a vendégek. Fiatal, jókedvű emberekből álló asztaltársaság. A kabátjuk ki van gombolva, a hónuk alatt sétatálcát visznek, a fejükön kissé félre vágják a kalapjukat. Hangosan beszélnek, egyikük a legújabb dallamot füttyöli, aztán mindannyian püsszegnek, mikor hirtelen egy fehér boás, fehér látványos lány bukkán fel előttük.

A társaság az egyetem felé tart. Irodalomról és politikáról beszélgetnek s ámbátor mindnyájan egy ugyanazon véleményen vannak, mégis legatottan tárgyalják a felvetett kérdést.

— Hohó! Hogy talán Norvégia nem is független ország? Igenis. Talán nincs joga ahhoz, hogy szuverén fellépésével adjon súlyt a dolgoknak? Ha! Várjatok csak, az elnök megígérte, hogy kezébe veszi ezt a dolgot s azonkívül a választások is a küszöbön vannak... Mindnyájan meg voltak győződve, hogy a választások megfordítják a dolgokat.

Az egyetem előtt három ur elbucszik. A két ember most megfordul, visszamegy a Grandeig, ott megállnak s hangosan beszélgetnek. Aztán újra visszasetálnak. Milde még egyre tüzel:

— Azt mondom én neked, hogy ha a storthing ezuttal is enged, hát én nem maradok ebben az országban. Megyek Ausztráliába. Akkor itt nincs maradása embernek.

Őjen még fiatal és ideges, kicsiny, gömbölyű leányarca halovány és fáradt, úgy összehuzza a szemét, mintha rövidlátó volna. A hangja lágy, zengő.

Őjen újból kigombolta a kabátját.

— Köszönöm, nagyon köszönöm. Igen — ti költők! Hova megy most például?

— Egy darabig még járklálom itt s a házat nézegetem. Nem tudok aludni, az ablakokat olvasgatom, ez nem is olyan ostobaság, mint aminőnek látszik. Valóságos gyönyörűség, az ember szívesen pihenteti a szemét ezeken a szabályos négyzeteken, nyugodt vonalakon. Igen, igen. Te még nem érted.

— Oh igen. Érttem. De én mindig embe-
rekre gondolok. Vértől és husból való emberekre. Nemde? Ez is érdekes, ugy-e bár?

— Nem érdekes, Engem untat az ember; szégyenszemre, de be kell vallanom. Ha az ember úgy végig néz ezen a szép, kihalt utcán — nem vetted még észre, mennyi szépség van benne?

— Oh, hogy ne! Talán csak nem hiszed rólam, hogy vak vagyok? A kihalt utcák varázslatát én is ismerem. De mindent a maga idején. Nem tartóztatlak tovább. Viszontlátásra csütörtökön.

Milde köszönt, a botjával megbillentette a kalapját, aztán megfordult s felfelé ment az utcán. Őjen egyedül ballagott tovább. Néhány pere múlva múlva már meggyőződött róla, hogy még érdeklődik az emberek iránt; meghazudtolta önmagát. A legelső leánynak, aki utjába akadt, egy pár koronát adott. Aztán szótlanul ment tovább. Egy szót sem szolt, alacsony, ideges alakja eltűnt, mielőtt a leány megköszönhette volna a koronákat.

Most pedig minden csendes; a malmok nem bugnak már a tengerparton, a város pihen. A messzeségből egy magános ember lépteinek nesze hallatszik, az ember nem is tudja, honnan jön a hang; a gázlángok nyugtalanul táncolnak; két rendőr beszélget a sarkon, olykor összeverik a bokáikat, fázik a lábuk.

És így mulik az éjszaka. Emberi lépések, nesze innen is, onnan is, aztán egy rendőr, aki fázik és összeüti a bokáit.

(Folytatása következik.)

200 mm. 75-2 k. 7 K. 85 f. 100 mm. 75 k. 7 K. 65 f. tartva. 100 mm. 74-5 k. 7 K. 67 1/2 f. Zentai: 3350 mm. 73 k. 7 K. 65 f., 600 mm 73 k. 7 K. 65 l.

Rozs háza: 1090 mm. 78-5 k. 8 K. 25 f. Fehérmezei: 500 mm. 76-5 k. 7 K. 80 f., mm. 76 k. 7 K. 90 f. Raktáraru: 2300 mm. 77-2 k. 7 K. 95 f., 2400 mm. 76-3 k. 7 K. 75 f.

Mind 3 hónapra. Rozs: 100 mm. 6 K. 40 f. 3 hónap, 300 mm. 6 K. 25 f., 160 mm. 6 K. 27 1/2 f., 300 mm. 6 K. 27 1/2 f., 100 mm. 6 K. 20 f.

Zab: 100 mm. 5 K. 37 1/2 f., 150 mm. 5 K. 10 f. Vörös löhere: 40 mm. 74 K. ab bihari állomás, 20 mm. 70 K. ab Nagy-Károly.

Lucerna: 20 mm. 42 K. Képzésfelvétel mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: Buza, klóss, 50 kilogramm ár, K-től, K-ig, 100 kilogramm ár, K-től, K-ig. Rows include: lisztvidéki, fehérmegyei, posztvidéki, bánátsági, bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, klóss, 50 kilogramm ár, K-től, K-ig. Rows include: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kéles.

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek: Buza (1900.) áprilisa 7.75-7.76-7.75-7.74-7.73 Buza (1900.) okt.-re 7.91-7.90-7.89-7.88

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza (1900.) áprilisa 7.75 pénz 7.76 áru Buza októberre (1900) 7.90 7.91

Délután fél 5 óraker zárul: Buza áprilisa (1900.) 7.71-7.72 Buza októberre (1900.) 7.87-7.88

A budapesti értéktőzsde. A mai értéktőzsde kezdetben igen gyenge volt, aminek oka az angol vereségek kedvezőtlen megítélése. A zárlat csendes volt.

A helyi piac mérsékelt forgalmat tüntetett föl, változatlan árak mellett. A déli tőzsdére javult külföldi jegyzések érkeztek és a contremine jónak látta fedezéseket eszközölni; államvasutakban pedig élénk üzlet fejlődött.

s ezek ára koronánként emelkedett és igen szilárdan zárult.

A helyi piac is megfelelő szilárd volt, az érdeklődés főleg közúti vasútrészvények felé irányult, melyek csaknem tíz koronával javultak és igen szilárdan zárultak.

Valuták és éreváltók változatlanok. Az előtőzsde: Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 758.80-760.20. Osztrák hitelrészvény 758.50-757.20.

Az előtőzsde: Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 757.-758.-. Osztrák hitelrészvény 760.20-760.80. Osztrák-magyar államvasut részvény 660.-665.60.

A budapesti terménytőzsde. A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 36.-44.- korona, vörös aprószemű 58.-64.- korona, korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánátsági — korona, középszemű 68.-71.- korona, nagy szemű 72.-78.- korona.

Az előtőzsde a sztrájk növekedése és a háborúról érkezett hírek hatása alatt gyengült az irányzat. A déli tőzsdén javult az irányzat. Zárlat azonban ismét gyenge.

A bécsi értéktőzsde. Az előtőzsde a sztrájk növekedése és a háborúról érkezett hírek hatása alatt gyengült az irányzat. A déli tőzsdén javult az irányzat.

Külföldi értéktőzsdék. Berlin, február 12. (Tőzsdei tudósítás.) A legtöbb értékpapirban nagy kedveltség mutatkozott. Élénkebb üzleti tevékenység lehetett volna.

gyon szűk keretben mozgott. Magánleszámítolási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, február 12. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírrészek 99.50. 4% osztrák aranyjárdék 100.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 94.25.

Berlin, február 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 99.40. Magyar koronajárdék 94.25.

Frankfurt, február 12. (Zárlat.) 4 1/2% papírrészek 99.60. 4% osztrák aranyjárdék 100.90. Magyar koronajárdék 94.35.

Páris, február 12. (Zárlat.) 3% francia járdék 100.75. Olasz járdék 93.25. Osztrák-magyar államvasut 702.-.

Budapesti-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése. Február 12. A sertésüzlet irányzata csendes.

Február 12. A sertésüzlet irányzata csendes. A Hízott sertések ára: I. A Magyarországi elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 92-93 fillér.

Sertésállítás ma: 1900. febr. hó 10. napján volt készlet 16384 darab, 1900. február hó 11. napján felhajtott 813 darab, 1900. évi február 11. napján elszállított 472 darab, 1900. február hó 12. napjára maradt készletben 16725 darab.

Időjelzés. — A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, február 12.

A barometrikus helyzet lényegében csak kesvet változott, amennyiben a kontinens legnagyobb részét az atlanti tenger felől benyomuló depressziók borítják.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP. GICHNER JANOS és TÁRSA. Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Oh jaj! Távirat! Éljen! K. von Getz. Egger-mellpasztilla. Budapest.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injekció és labdacok. Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

Tannhäuser

és a wartburgi dalköverseny.
Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:

Hermann	Ney D.	Biterolf	Várady
Erzsébet	Idősné	Henrik	Kiss B.
Tannhäuser	Larizza	Reimar	Kornai
Wolfram	Takács	Vénus	Kaczér M.
Walter	Kertész	Pásztorfiu	Berts M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

III. Rikárd király.

Tragédia 5 felvonásban. Irta Shakespeare. Fordította Szigligeti Ede.

Személyek:

IV. Eduard	Egrassy	Stanley lord	Szacsavay
Walesi herceg	Vizvári M.	Sir Richard	Kőrösmezői
Yorki herceg	Liget	Sir William	Faludi
Georges	Somió	Tirol	Ivánfi
Rikárd herc.	Gyenes	Lovel	Hetsényi
Richmond	Mínályfi	Sir James	Náday B.
Bourchier	Latabár	Brackenbury	Mészáros
Morton	Gabányi	Erzsébet	Szacsavayné
Buckingham	Beresényi	Margit királyné	Jászai
Norfolk	Paulay	York hercegné	Felekiné
Rivers gr.	Dezso	Lady Anna	Hegyesi
Lord mayor	Abonyi	Clarence	Csendes

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

Napoleon öcsém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Tállay Kálmán	Góth	Napoleon	Hegedűs
Lili	Kálmár	Fülöp	Gál
Baráth Ödön	Tapolczai	Flóra	Lenkei
Bisotka	Szerémy	Szuzsi	Makróczyné
Miska	Győző	Gusztó	Bárdi
Lizi	Pécsi	Narcisz	Almási

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

Blaha Luiza asszony mint vendég.

Szentgyörgyi István, a kolozsvári nemzeti színház tagjának fellépésével.

A cigány.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Zenéjét Doppler Károly.

Személyek:

Várszegi	Szerdahelyi	Eva	Blaha L.
Kurta	Horváth	Zsiga	Szentgyörgyi
Gyuri	Kiss M.	Peti	Szirma
Márton gazda	Ujvári	Rózi	Lukács
Rébék	Siposné	Násznagy	Mátrai

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerette Gustave Kerker.

Személyek:

Bronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegy
Snifkins	Kardos	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beöthy	Fifi	Ledofsky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Kedd, 1900. február hó 13-án.

A föld regénye.

Transvaal.

Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvételei után készült 36 vetített képpel.

A vas.

Kulturúrtörténelmi látványosság 3 felv. Irta Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁSÁRLÁS NEM KÖTELEZŐ.
MAPPIN és WEBB Ltd.
London és Sheffield
ezüstáru-gyárosok

és a híres Princess Plate egyedüli készítői mintaraktárakat Budapesten jelentősen megnagyobbították. Főlkérem a n. é. közönséget a nagy számban érkezett **gyönyörű** tárgyak megtekintésére. A cég magyarországi főképviseelője

KÜRSCHNER M., Budapest,
Mária Valéria-utca 7., II. lépcső,
a Magyarországi szállóval szemben, 9-től 5 óráig.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stylumban újonnan átalakítva. Ma és mindennap Tisztelettel **Banda Marci és fiai hangversenye.** **Rosenberg Lajos,** kávéház tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma **lfj. Oláh Józsi** kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss v. este **lfj. Oláh Józsi** csora. A gyönyörű teli kertén kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Putzer György

újonnan átalakított pincétermében Deák-ter. ma és mindennap **Dobronyi Géza** zenekara **Balogh Lajos** szolista kísérettel közreműködésével naponta hangversenyez. — Borai kizárólag csakis **Putzer Antal** pécsi és baranyai bortermelőtől valóik.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Ma nagy előadás.
Thereses tanár
delejes parodisztikus jelenet.

Sennora Montero

az arragoniai szépség.
„Die Näherin“
eredeti bohózat.

Ugyint az újonnan szerződött kitűnő művészek.
Holnap, szerdán, február 14-én
Köszeghy Jenő főrendező jutalomjátéka.

A „Szép Heléna“.

Operette 1 felvonásban.
A még fennmaradt páholyok és páholyülések kaphatók a nappali pénztárnál és a jutalmazandónál a Mulatóban.
Jegyek elővételben kaphatók: Weisz A. nagytőzsde, Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

Margit-Creme

legjobb a világon. Hatása csodás. Már nap alatt ifjítja és szépíti az arcot. — Eltávolítja a fegyveres, szepit, májfoltot, pattanást, bőrtájt, (Mittesser) és minden más bőrtájt. Sem higányt, sem ólmot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Nagy tégelyi 1 frt. Kicsi 50 kr. Margit-Hőgyöspör 60 kr. Margit-szappan 35 krajcár. Margit-főpép 60 krajcár. Margit arcív 50 kr. Készül és szétküldi: **FÖLDES K. gyógyszerész Aradon.** Főraktárak **Török József** és **Dr. Egger Leó** gyógyszerészeknél. Kapható minden gyógyszerárban. **Tővényesen védve.**

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgá.

Ajánlják:
Dr. Korányi és Dr. Kétly
egyetemi tanár urak.
Idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségknél stb. kitűnő sikerrel használják. Arak vidékre kőbányai vasút állomásra szállítva
1 láda 30 nagy palack 17 K. 50 f.
1 „ 30 kis palack 13 K.
a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapban belüli bérmentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatják. Budapesten kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben és poharanként a „Quisiana Automata Buffet“-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb. Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak.

MEGRENDELÉSI HELY:
Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!
„Blonde Bestien.“
Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Személyek:

Hermann Grünfeld	Bankdirektor	Schönberg ur
Laura, seine Frau	Weissné
Árpád	Rott ur
Richard	Steinhardt ur
Moritz Blan, Lauras Bruder	Pfeiffer ur
Lona	Fereneczné
Gertrud	Jungwirth k. a.
Etel	Bayer k. a.
Olga	Langyel k. a.
Carla	Fourné k. a.
Ferron, ihr Impressario	Fürst ur,
Mamsell Chiffon, ihre Kammerfrau	Schindlerné

Spield bei den Marrison in einer Villa im Stadt waldchen.

Erkély incognito páholyok.
Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

(n. Haggenmacher H.-Sörfőző)

5 MILLIO PALACZK
5 MILLIO PALACZK

Különlegességek:
Szalon Sör.
Maláta Sör.
GYÁRI TÖLTÉS

125.000 HECTOL. ÉLTERMELES

Megrendelési helyek: Budapesten V. Kádár-utca 5. Haggenmacher Kőbánya-Haggenmacher Budafok.

TRIEST

Mégis csak legjobb a **KÁVÉ**

FRATELLI DEISINGER-től
közvetlen a tengeri hajóról.

5 kg. Kékjava	Kávé	7.60 frt
5 „ Kuba	„	7.00 „
5 „ Portoriko gyöngy	„	7.50 „

TEA

1 kg. Törmelék	Tea	2.40 frt
1 „ Mandarin karaván	„	5.15 „
1 „ Császár-keverék	„	6.40 „

1/4 kg. tea kínai dobozban a kávéhoz csomagolható. Az összes árak származásnak valódiságról kezesítést vállalunk. Egy postaszáraz öszszállításért 3 fajta kávéból is.
Az árak elvámlva, bérmentve minden más költség nélkül értendők.

ÁRLAP INGYEN.
TRIEST
Via del'Acquedotto No. 53.

1 főnyerem. 100.000 kor. értéktárgy,
2 főnyeremény egyenkint 20.000 kor. értéktárgy stb.,
20% levonással készpénzben nyerhető
a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára rendezett

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

egyetlen sorsjeggyével.

Minden sorsjegy még két húzáson utánfizetés nélkül játszik, dacára annak egy sorsjegy ára

csak egy korona.

V-ik húzás visszavonhatlanul

már holnap.

Sorsjegyeket ajánl a

Nagy Jótékonyági Sorsjáték

kezelősege, a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.
továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy. kir. államasutak személypénztárai és minden dohánytőzsde.

Sneidig egyenruhákat
készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,
Váci-utca 17. szám.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb húgyvesztéseket, bujaktóris sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbán sikerről felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehér-folyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátságincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

ad 17068/99. sz.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

(A termeszózhajók téli menetrendje Fiume-Venezze és Fiume-Ancona között)
Fiume és Venezia között a legnagyobb kényelemmel berendezett gyorshajók közlekednek.
Ezen hajók téli menetrendje f. évi november hó 1-től 1900. évi március hó 31-ig a következő:

Fiuméből indul Velenczébe minden szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz, érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor. Velenczéből indul Fiuméba minden kedden este 7 óra 30 perczkor a Szent-Márk-térről; érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden csütörtökön este 8 órakor, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz; érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szombaton este 8 óra 30 perczkor, csatlakozásban a római, nápolyi és oblognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor, csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz. A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből-Anconáig vagy Velenczéig a gőzhajón fizetendő:

a luxus osztályban ágygyal együtt	---	---	---	---	16 korona
az I. helyen	;	;	;	;	12 "
a III. helyen	;	;	;	;	6 "

Bécs államvasut és északi vasut p. u. és Fiume közt Budapestten át alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 k. 70 fillér; II. oszt. 24 k. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 k. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapestten láttaozás mellett tetszés szerint megszakítható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadatnak következő árakon:

Budapest-Firenze-Fiumén át I. oszt.	75.60 fr.	II. oszt.	55.45 fr.	III. oszt.	30.15 fr.
Genua	92.50	67.25	36.55		
Milano	71.95	52.85	28.70		
Turin	92.25	67.10	36.45		
Nápoly	104.45	75.55	41.05		
Róma	78.05	55.65	30.30		

Bővebb értesítés nyerhető a magy. kir. államvasutak városi menetjegy irodában és Cook-féle utazási irodában; a „Caulier” nemzetközi utazási irodában Abbazia-ban és Bécsben; „Schenker és Társa” cégnél Budapestten és Bécsben és Antonio de Paoli cégnél Velenczében; E. R. Brizzi & Co. Milanóban, valamint a Stangen-féle utazási irodában Berlinben.

Budapest, 1900. február hóban.

Az Igazgatóság

(Utánnomás nem díjazatik.)

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. ellis. külszer. Bámulatos gyors 6 biztos hatású, a test bármilyen fájdalma, u. m. reuma, csusz, ischias, köszvény, szaggatás, szurás, nyílalás stb. ellen. Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ára 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertárában, úgyszintén a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél

Főraktár: Török József gyógyszer. urol Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerész a „Nádor”-hoz.
S.-A.-Ujhely.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, listás készítményt folytán ezen gyógyszer azóta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgyvesztéseket és sebeket, az önfertőztetés utóbjait, az elgyengült férfierőt, megömléseket, a bujaktóris utókövetkezményeket, nőknél fehér-folyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magzatosság egyik főokozója és börtettségüket gyógyít a legújabb módszer szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészeti doc., volt osztr. kir. osztr. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig, 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobbj figyelemmel válaszolunk és gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-nál megjelent NŐSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelen) nemi betegségek és ezek szeszű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 80 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt bekielölése mellett bérmentő vagy 80 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi életrépedés. — III. Az önfertőztetés és az újult magömlések. — IV. Húgyvesztés (tripsz) és húgyvesztésküldetés. — V. A bujaktóris (syphilis). — VI. Fehér-folyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magömlés. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtünyezője a prostitúció.

Olaszország Remekéi.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCSCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készül, művészi elrendezése és fényes kiállítás, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felölelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészet, festészet és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendezettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrés oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clischével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszeleesebb köreiben éppen úgy, mint a művészetet-kezdvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyúttal nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérenyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 13 füzetre 21 korona 60 fillér.
12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal, Budapest, V., Mértég-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

